

Szakdolgozat

Tóth Tamás

Gödöllő

2024

**Magyar Agrár- és Élettudományi
Egyetem
Szent István Campus
Vidékfejlesztési agrármérnök
alapképzési szak**

**A vidéki társadalom helyzete Magyarországon, a
vidék szerepének felértékelődése és ennek háttere**

Belső konzulens:

Név: Prof. Dr. Káposzta József

Státusz: egyetemi tanár/Professor

Készítette:

Tóth Tamás

AHV3JB

Intézet, tanszék:

Vidékfejlesztés és Fenntartható Gazdaság Intézet

Szent István Campus, Gödöllő

Vidék- és Területfejlesztési Tanszék

1. Tartalom

1.	Bevezetés és célkitűzés.....	4
2.	Szakirodalmi áttekintés	6
2.1.	Fogalmak.....	6
2.1.1.	Vidék	6
2.1.2.	Közösség	8
2.1.3.	Vidékfejlesztés	8
2.1.4.	Jólét fogalma	11
2.2.	A helyi társadalom szociológiai elmélete.....	14
2.3.	A globalizáció és a vidék, a helyi közösségek fennmaradása a globalizációban	15
2.4.	A vidék és a kistérségek helyzete Magyarországon.....	16
2.5.	A vidékfejlesztés jövője	19
3.	Anyag és módszertan.....	21
3.1.	Kutatói kérdések.....	23
4.	Saját vizsgálat eredményei	24
4.1.	Aszód helyi közössége, társadalma	24
4.2.	Aszód egy lakos szemével.....	31
4.3.	Kutatói kérdések válaszok.....	33
4.4.	Következtetések és javaslatok	34
5.	Összefoglalás.....	37
	Irodalom jegyzék:.....	40
	Melléklet:	43
	Interjú kérdés válaszok.....	44

1. Bevezetés és célkitűzés

„Az egyre összetettebbé váló világunk teremtette kihívások és az azoknak való megfelelés lehetősége és kényszere rendszerszemléletű gondolkodást és megközelítéseket követel meg a különböző szereplőktől. Nincs ez másként a vidék, a vidéki terek és a vidékfejlesztés esetében sem. Éppen ezért fontos a rendszer összetevői közötti összefüggések felismerése.” (Kis Krisztián, 2019)

A rendszerváltást követő időszakot tekintve jelentősen felerősödtek a társadalmi ellentétek és egyensúlytalanságok. Ezek az egyenlőtlenségek egyaránt megjelentek társadalmi, szociális és regionális szinten is. Azonban az évek múlásával ezek a különbségek egyre jobban felerősödtek, amely eredményeként az ország különböző pontjait különböző életminőségek jellemezték, olyan tekintetben, hogy az ország egyes területei jóval kedvezőbb és előnyösebb helyzetbe kerültek, míg az elmaradottabb területek a próbálkozások ellenére sem voltak képesek az egyenlőtlenségeket mérsékelni. Ez volt az az indok, amely a vidékfejlesztés témakörét egy meghatározó feladatkörre tette, hiszen lehetőséget biztosított arra, hogy a visszamaradottabb térségek képesek legyenek legyőzni, az őket érintő nehézségeket, és egyenlővé válni a fejlettebb térségekkel (KULCSÁR, 2020).

A vidékfejlesztés kérdése már évtizedek óta egy felerősödő, megoldásra váró problémaként van jelen hazánkban. Magyarországon a vidéki térségek és a nem vidéki besorolású területek közötti különbségek az elmúlt évtizedben jelentősen megnöttek. A vidékfejlesztés azért is fontos, mert a társadalmi célok mellett egyaránt az egyéni célokat és lehetőségeket is érinti, hiszen azok szoros kapcsolatban állnak egymással. Így ha a vidéki területek fejlődnek, akkor a vidéken élő egyének életében is pozitív irányú változás következik be.

A vidékfejlesztés jelentősége az Európa Unióban már korábban megfigyelhető volt, mint hazánkban, ebből kifolyólag, hazánk pozitívan állt az Európai Unió csatlakozáshoz, egy jobb élet reményében. Az Európai Unió a vidékfejlesztés kérdéseinek megoldására egy több részes rendszer állított fel, amely eltérő célokat foglal magába, annak érdekében, hogy a fejlődés minél nagyobb mértékben elérhető legyen.

1. A tudásátadás és az innováció előmozdítása egyaránt a mezőgazdaságban, erdőgazdálkodásban és a vidéki térségekben
2. A mezőgazdasági üzemek életképességének javítása

3. Az élelmiszeriparral foglalkozó területek előmozdítása
4. A mezőgazdasággal és az erdőgazdálkodással kapcsolatos ökoszisztémák állapotának helyreállítása, megőrzése és javítása
5. Az erőforrás-hatékonyság előmozdítása
6. A társadalmi befogadás előmozdítása, a szegénység csökkentése és a gazdasági fejlődés támogatása a vidéki térségekben

Szakdolgozatom célja, ezek tudatában nem más, mint Aszód példáján keresztül vizsgálni a helyi társadalom hat dimenzióját annak érdekében, hogy az adott közösség értékelése szerint javaslatokat tudjak tenni a fejlesztésre, kiemelve a helyi közösség lényegességét és a közösségben rejlő értékeket. Megismerni a fennálló társadalmi problémákat és nehézségeket, amik alapján a vidékfejlesztés szintjén vizsgálom a problémák kezelésének lehetőségeit Aszód példáját alapul véve.

Annak érdekében, hogy a fent említett célokat a lehető legmagasabb szinten tudjam elérni, egyaránt alkalmazok szekunder és primer kutatási módszereket is. A szekunder adatgyűjtést a vidékfejlesztés témáját magas szinten elemző szakirodalmakra kívánom alapozni. Míg a primer kutatásom által Aszód térségét érintő, olyan dokumentumokat vizsgálom meg, amelyek a vidékfejlesztés témakörét érintik. A választásom azért Aszódra esett, mert születésemtől fogva jómagam is itt élek, ebből kifolyólag, úgy gondolom a saját véleményem is ötvözni tudom azon információkkal, amelyet a primer kutatásom elvégzése során kaptam.

2. Szakirodalmi áttekintés

2.1.Fogalmak

Annak érdekében, hogy szakdolgozatomban vizsgálatra kerülő témával a legmegfelelőbb módon lehessen foglalkozni, elengedhetetlen, hogy a témához közvetlen vagy közvetett módon kapcsolódó fontosabb fogalmak ismertetésre kerüljenek.

2.1.1 Vidék

A vidék fogalma, több nézet szerint, egyaránt meghatározásra került hazai és nemzetközi szinten is. Ezek közül néhány:

Font (1999) alapján, a vidék nem más, mint egy sajátos életforma, az emberiség gyökere, ahonnan ered, ahonnan indul a fejlődés, és amivel baj van. A vidék nem számszerűsíthető fogalom, hanem az életminőség számszerűsíthető formája (FONT,1999).

Boros (2001) szerint, a vidék, magába foglalja mindazon területeket, amelyek még nem estek át az urbanizáción, ahol még van levegő és tér (BOROS, 2001).

Wytrzens (1994) alapján, vidéki területnek minősül minden periférián elhelyezkedő, kevésbé lakott terület, amely fejlesztésre vár (WYTRZENS,1994).

Ahogy látható, a vidék és a vidéki település, mint fogalom, több megközelítésből is megmagyarázható. Első szempontból, meghatározásra kerülhet adott terület, földrajzi elhelyezkedés alapján. A hétköznapi életben is, ha valaki a vidékről beszél, egyből a fővárostól minél távolabb eső területekre gondol az ember. Így ebben a nézetben a vidék és a vidéki térség, nem más, mint az a hely, ahol elsősorban a zöld övezet, a mezőgazdasági tevékenység van túlsúlyban. Jellemző az aprófalvas településszerkezet, és az alacsony népesség szám. Másodszorban a vidék vizsgálható, az ott élő lakosság tulajdonságai és életminősége alapján. Mégpedig, hogy mivel foglalkoznak, milyen a munkanélküliek aránya az összlakossághoz mérten. Az infrastruktúra fejlettségével, az átlagos jövedelmek nagyságával és az életszínvonallal (OLÁH, 2003). Tehát összességében a fentiek alapján a vidékre és vidéki térségekre elsősorban az alacsony népsűrűség és ellátási szint, a zöld területek magas aránya,

az alacsony jövedelemtermelő képesség és érdekérvényesítő képesség, a magas mező- és erdőgazdasági foglalkoztatottsági szint jellemző. Továbbá az, hogy a természet adta lehetőségek megfelelő kihasználásra kerülnek az által, hogy az üdülés és a pihenés funkcióival összekapcsolásra került.

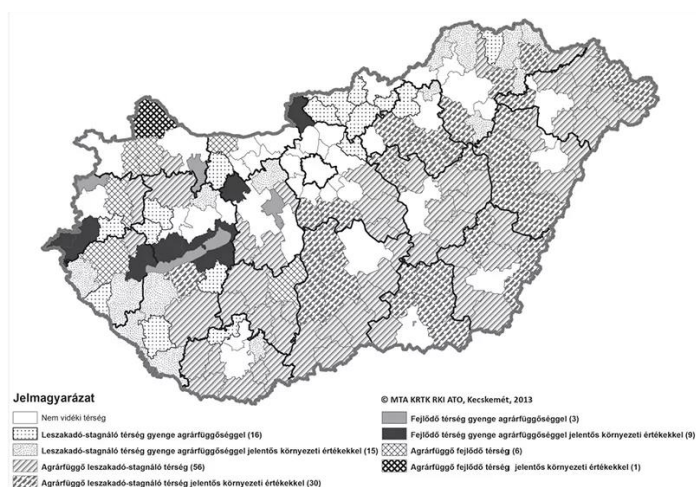
Vidéki település: A lakónépesség nem haladja meg a 10.000 főt.

Vidéki jellegű térség: A vidéki településeken élő lakónépesség aránya több mint 15%.

Vidéki térségek funkciói: gazdasági, ökológiai, szociális, kulturális

A vidék szerepe három különböző funkció szerint vizsgálható. Gazdasági vagy termelési funkció szerint, amely magába foglalja a mező- és erdőgazdálkodást, a halászatot, a megújuló természeti erőforrások fenntartható hasznosítását, a falusi turizmus alapjainak hasznosítását és a vidéki térségekben működő termelő és szolgáltató szervezetek tevékenységét. Az ökológiai funkció alapján a természet alapjainak a védelmét, a biodiverzitást, és az ökológiai rendszerek védelmét foglalja magába. Végül, a társadalmi és kulturális funkciókról lehet beszélni. Ez a funkció a kulturális hagyományok megtartására, a társadalmi tevékenységek fejlesztésére, valamint a falu-város kapcsolatának erősítésére összpontosít.

Hazánk vidéki térségeinek megoszlása és elhelyezkedése az alábbi, 1. ábrán látható. Megfigyelhető, hogy hazánkban a nem vidéki térségek száma jelentősen alacsony. A fejlődő térségek száma is jóval kevesebb, mint a stagnáló térségeké. Sokkal jellemzőbb a vidéki térségek szerepvállalása. Az 1. ábrán továbbá az is megfigyelhető, hogy az adott vidék mennyire függ az agrárgazdaságtól.

1. ábra: Magyarország megoszlása vidéki térségek és nem vidéki térségek szerint

Forrás: INTERNET1

2.1.2. Közösség

„Helyi társadalomnak nevezzük azt az egy-egy településen kialakult mezo-csoportot, amely az individuum és a társadalmi egész között a primer csoportokon keresztül érdekeket, értékeket, ideológiákat közvetít, tradíciókat őriz és az autochton strukturálódás lehetőségét nyújtja” (BÖHM, 2002).

Az ember maga egy közösségi lény. Az ember, már születésétől kezdve folyamatosan, élete végéig több közösséghez is egyaránt tartozik. Az, hogy melyik közösséghez tartozik valaki, mindig az adott élethelyzetétől, korától és érdeklődésétől függ. A legtöbb esetben az ember, maga választja meg azt, hogy mely közösségekhez szeretne tartozni. Általában az alapján kerül megválasztásra, hogy melyek képviselik a személyes értékrendeket, melyek azok, amelyekben jól érzi magát az adott illető (CSURGÓ, 2013).

A közösség csoportosítása a legtöbb esetben három megközelítésből lehetséges. Elsőként csoportosítható hely szerint. Ez a fajta közösség az urbanizáció elterjedésével egyre jobban háttérbe szorult. A hely szerinti közösségek elsősorban a vidékre jellemzőek, ugyanis az itt élők nagyrészt még egyazon neveltetést kaptak, ezzel szemben a városokra elsősorban a széteső közösségek a jellemzőek. A helyi közösség kapcsolható a legnagyobb mértékben a vidékfejlesztéshez. Másodsorban az érdeklődés szerinti / választott közösségek. Ezek azok a közösségek, amelyeket a legtöbbször változtat az ember élete során. Hiszen minden életszakaszban más-más érdeklődése van az embernek és e szerint választja meg azt, hogy melyik közösséghez szeretne tartozni. Az emberek ezekbe a közösségekbe bármikor ki, és be tud lépni. Végezetül pedig a szellemi és lelki közösségek, ezek elsősorban a vallási közösségeket foglalják magukban (VERCSEG, 2016).

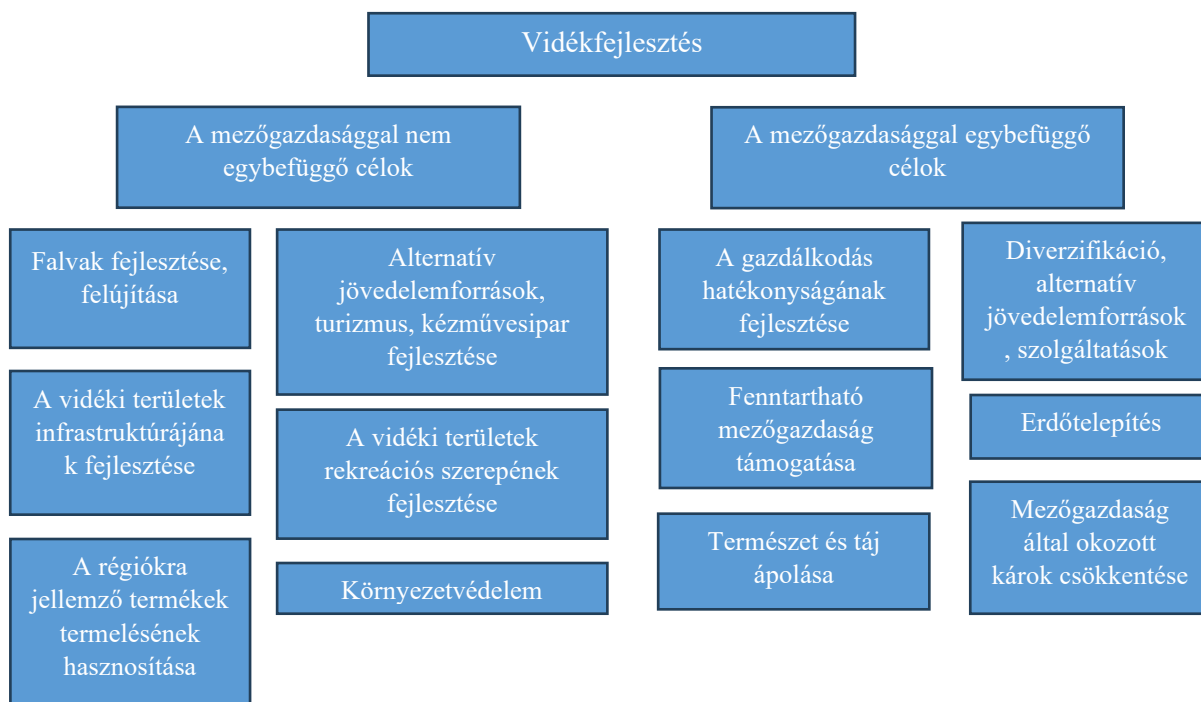
2.1.3. Vidékfejlesztés

Vidékfejlesztés: A vidéki térségek társadalmi, gazdasági és környezeti folyamatainak értékelése alapján a helyi adottságokat érvényesítő, az adott térségben élő emberek részvételével formálódó programok és beruházások meghatározása és megvalósítása. Lényegében a helyi erőforrások azonosításán, feltárásán, mobilizálásán keresztül megvalósuló kisléptékű térségfejlesztés. Megközelítésében átlagon felüli szerepet kap a fejlesztések környezetintegráltsága, a környezeti alrendszerek a vidéki területi rendszerekben betöltött

meghatározó szerepe miatt. A vidékfejlesztés a területfejlesztési politikai célok érvényesülését szolgáló egyik legfontosabb pillér, mely a vidéki térségek fejlesztésére koncentrál (MAGDA – MARSELEK, 2010).

A vidékfejlesztés megvalósításával az Európai Unió évtizedek óta foglalkozik. Intézkedései az alapján kerülnek kialakításra, hogy azok, a vidékfejlesztési célokat a lehető legtökéletesebb módon elérjék. A vidékfejlesztési célok finanszírozása a kétpillérű finanszírozási rendszer második pilléréből történik. A 2014-2020-as időszakot tekintve a Vidékfejlesztési Program volt érvényben, azonban a 2023-as, új szakaszban már ezen intézkedések a KAP Stratégiai Terv alapján kerülnek meghatározásra. Egyelőre még párhuzamosan működik a VP program és a KAP Stratégiai Terv is. A vidékfejlesztési programokat, támogatásokat három különböző szektorra lehet elkülöníteni (NAK,2023).

- Gazdaságfejlesztési beavatkozások: Fő prioritást a hazai élelmiszeripari ágazat fejlesztése kapja.
- Zöld beavatkozások: Környezetvédelmi célokat testesíti meg, kiemelt fontossággal a klímapolitikára és az erdőterületek minőségbeli és mennyiségbeli javítására összpontosítva.
- Megújuló vidék beavatkozás: Kiemelt fontosságot kap az eddig megszokott intézkedések mellett az innováció fejlesztése.

2. ábra: A vidékfejlesztés célja

Forrás: Saját szerkesztés (EGRI-KŐSZEGI, 2020) alapján

A második ábra alapján elmondható, hogy a vidékfejlesztési célok csoportosíthatóak a mezőgazdasággal való egybefüggés és függetlenség alapján (EGRI-KŐSZEGI, 2020). Ezen célok magukba foglalják a környezeti, társadalmi és infrastrukturális fejlesztéseket egyaránt. A vidékfejlesztési program fő prioritásai e köré csoportosul.

A Vidékfejlesztési Program fő prioritásai:

- Tudásátadás és innováció
- Versenyképesség és életképesség fokozása
- Élelmiszerlánc szervezése, kockázatkezelés
- Ökoszisztémák állapotának fenntartása és helyreállítása
- Erőforráshatékonyság
- Társadalmi befogadás előre mozdítása, a vidéki térségek gazdaságfejlesztése

A fejlesztés tekintetében két irányú kivitelezésről beszélhetünk. Az eljárások két csoportja a felülről vezérelt fejlesztés (top down) vagy az alulról vezérelt fejlesztés (bottom up). A két csoportot több szempont alapján lehet vizsgálni, ha mégis egy különbséget kellene kiragadni, akkor a felülről vezérelt fejlesztés elsősorban az állami szférából indul, központilag kerül elbírásálra és kivitelezésre, valamint célja a gazdasági növekedés. Ezzel szemben a bottom up fejlesztés elsősorban a helyi erők bevonását ösztönzi. Például, a LEADER program egy jó példa erre, amelynek lényege a későbbiekben összefoglalásra kerül. A cél az, hogy az összefogás által megvalósuljon maga a fejlesztés (FEKETE, 1998). Összefoglalva, a bottom up felfogás jóval inkább a közösség erejének bevonását eredményezi és ösztönzi, míg a top down sokkal inkább hivatalos eljárások útján valósítja meg a fejlesztést (FEKETE, 1998).

Fontos, hogy a vidékfejlesztés tekintetében szó essen néhány ide kapcsolódó fogalomról, annak érdekében, hogy a témakör teljes mértékben érthető legyen azon olvasók számára is, akik a témával először találkoznak.

A finanszírozás miatt már többször említésre került az a bizonyos második pillér, de mi is valójában ez? Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap, továbbiakban EMVA képezi a vidékfejlesztési programok finanszírozását. Céljai közé tartozik elsősorban az, hogy javuljon a mezőgazdaság versenyképessége, javuljon a természeti erőforrások felhasználása, valamint,

hogy a vidéki térségek egyaránt megkapják a szükséges forrást a megfelelő életszínvonal kialakításához. Az EMVA 4+1 tengellyel rendelkezik, amelyek között a források szétoszthatóak.

- I. tengely: a mezőgazdaság, és ezen szektorhoz köthető eljárások, mint például élelmiszer-feldolgozás javítása, fontos, hogy ezen tengely tartalmazza az erdészeti ágazat versenyképességének javítását is. Az erdészeti tevékenységek azért is fontosak, mert eddig minimális figyelmet kapott, kiindulva abból, hogy aránya nem túl magas hazánkban. Ez a tengely az EMVA, vagyis a finanszírozás 47%-át öleli fel.
- II. tengely: a környezet és a vidék állapotának javítását szolgálja. 32%-ot képez.
- III. tengely: az életminőség javítására és a diverzifikációra összpontosít. Az EMVA forrásaiból a IV. tengellyel közösen kerül finanszírozásra, a két tengely együttes aránya 17%.
- IV. tengely: LEADER program
- (+1) Technikai segítségnyújtás keret: Az Operatív Program végrehajtását segíti elő, a kivitelezés görbülékenységének érdekében. Ez összesen 4%-ot jelent.

A LEADER program, vagyis a IV. tengely: A LEADER a vidékfejlesztési politika egyik fontos eszköze. A program a helyi vállalkozókat, civil szervezeteket ösztönzi arra, hogy az összefogásuk révén elősegítsék a vidékfejlesztést. A LEADER program 7 összefüggő alappillérrel rendelkezik.

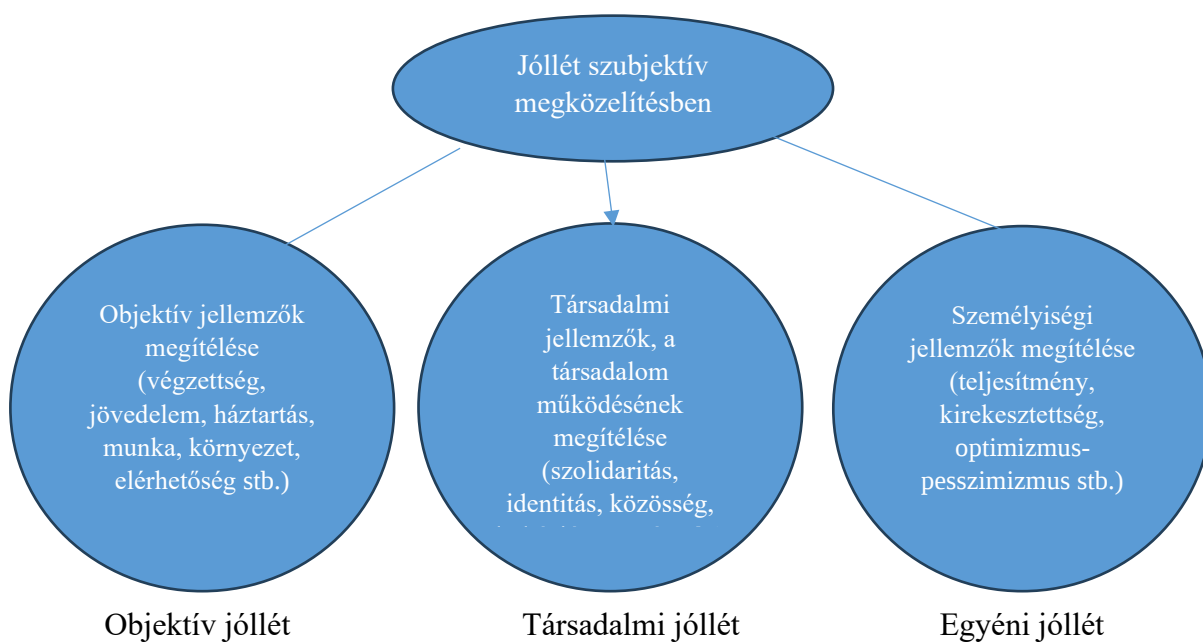
- Területalapú fejlesztés
- Alulról építkező megközelítés
- Háromoldalú partnerség: vállalkozóiszféra, civiliszféra és közszféra
- Innováció
- Integrált ágazatközi megközelítés
- Hálózati működés
- Kooperáció

2.1.4. Jólét fogalma

Az életminőség egy meghatározó tényező az emberiség napjaiban. Így természetes, hogy egyre nagyobb hangsúlyt kapnak az ezt érintő célkitűzések és megvalósítási módszerek. Az

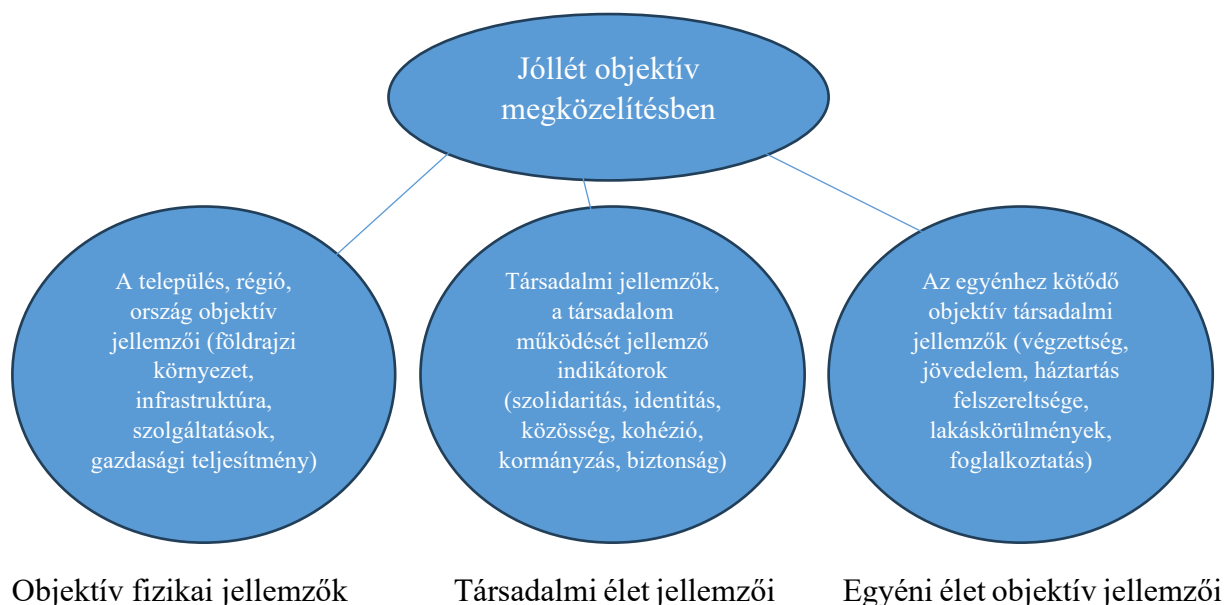
életminőség pontos meghatározása, a vidék fogalmához hasonlóan, egy nehezen megfogható és definiálható téma, ezért több oldalról is megközelíthető. Az életszínvonal jelentheti a szubjektív jó közérzetet (DIENER, 1984), a saját élettel való elégedettséget (EMMONS, 1986) vagy szimplán csak magát a boldogságot (VEENHOVEN, 1993). Látható, hogy az életszínvonal mennyi szinonimával jellemezhető, azonban ezen felsorolt szavak mögé nézve, talán mégis van bennük valami közös. Mindegyik maga az ember és az életkörülmény közötti érzéseket fejezi ki. Vagyis valójában az életszínvonal nem csak szimpla tárgyi és anyagi értékeket, hanem személyes érzelmeket egyaránt jelent (SÖRÉS, 2013)

Az életminőséget kezdetben csak az anyagi javakkal vonták összefüggésben, azonban később az életminőség, mint fogalom, többdimenzióssá vált. Hiszen, az anyagi javak mellett, összefüggésbe került az egészséggel, a társadalmi viszonyokkal és a természeti jellemzőkkel. Mindezek mellett pedig megkülönböztethető objektív és szubjektív életkörülmény. Míg az objektív a tényleges életminőséget veszi figyelembe, addig a szubjektív életminőség során az egyén személyes megítélése alapján kerül meghatározásra az életszínvonal milyensége (KEREKES, 2007).

3.ábra: A jóllét szubjektív megközelítése

Forrás: saját szerkesztés, (KEREKES, 2007) alapján

4.ábra: A jóllét objektív megközelítése

Forrás: saját szerkesztés, (KEREKES, 2007) alapján

Egyaránt a harmadik és a negyedik ábra is a jóllét különböző alrészeit taglalja, a vizsgálat egyaránt figyelembe vette az objektív jellemzőket, a társadalmi jellemzőket és az egyéni élet jellemzőit (KULCSÁR, 2020).

Az életminőség típusait tekintve, az ezt vizsgálók általában három fő csoportot különböztetnek meg. Az első csoport tartalmazza az anyagi-fizikai jóllétet. Ide kapcsolódik minden olyan tényező, amely a környezeti adottságokat, a gazdasági folyamatokat, a jövedelmeket és az életkörülményeket jellemzi. Másodsorban társadalmi oldalról vizsgálható az életminőség. Ez a csoportot az alapján lehet megítélni, hogy milyen egy adott ember közösségi kapcsolata, identitása, valamint, hogy milyenek a társadalmi és politikai hatások a vizsgált személy életében. Végezetül, a harmadik dimenzió tartalmaz minden olyan tényezőt, amely a személyiséget jellemzi. Például, a személy sajátos tulajdonságai, kulturális normák és hagyományok (KULCSÁR, 2020).

Az életminőség jellemzésére különböző modellek kerültek kialakítására. Az első ilyen modell az életminőség objektív elemeit előtérbe állító skandináv modell. Ez a modell Jan Drewnoski és Richard Titmuss nevéhez fűződik. Az életminőség mérése során elsősorban az objektív tulajdonságra fektették a hangsúlyt, de nem mentek el figyelem nélkül a szubjektív tényezők mellett sem. Ezzel ellentétben kialakult az amerikai „egyéni megelégedettség” modell, amely elsősorban a szubjektív, vagyis a sajátos, egyéni szükségleteket és tényezőket vizsgálta. Az

eredmények az egyén saját megítélése alapján kerül megfogalmazásra. Ahhoz, hogy a szubjektív jólét kialakuljon, három fő tényező szükséges: megelégedettség, stresszmentes élet és kedvező hatások sokasága (KULCSÁR,2020). Ez alapján is látható, hogy az életminőség meghatározása nem egy egyértelmű dolog. Számos tényező befolyásolja. Valamint azt is érdemes tisztázni, hogy az adott, szubjektív értékelések alapján mindenkin más és más az a bizonyos „jólét”.

2.2. A helyi társadalom szociológiai elmélete

A lakóhely és a település közti kapcsolat vizsgálata egy igazán komplex és szerteágazó folyamat. A település egy olyan földrajzi egység, amely több lakóhelyet foglal magában. Azt, hogy egy lakóhely milyen, számos tényező befolyásolja úgy, mint például, közösség, infrastruktúra és gazdasági helyzet. Azonban a lakóhely jellemzéséhez elengedhetetlen a helyi társadalom, valamint az egyén és a lakóhely kapcsolatának összetett vizsgálata (PÁL,1984).

A helyi társadalom szociológiai elmélete a rendszerváltást követő időszakban vált fontossá. Hiszen ezen időszakot követően kapott az ember egyfajta lehetőséget ahhoz, hogy a vidéki élet alakulásában ő maga, mint önálló egyén is aktívan részt vehessen. Az elvégzett kutatások rávilágítottak arra, hogy a társadalom vizsgálata során, a helyi szintű eljárásokat, teljesen más oldalról kell megközelíteni, mint más, társadalmi szinten történő kutatást. Ennek érdekében a kutatónak, teljesen más módszerekre van szüksége annak érdekében, hogy eredményt érjen el. Összesen négy alap elmélet különböztető meg a szerint, hogy milyen oldalról kerül vizsgálat alá az adott társadalom (TÓTH-DITRÓI, 2014).

- szociológus-geográfus: a társadalom és a tér kapcsolatának vizsgálata, azok közti összefüggések vizsgálata
- kulturális antropológia: identitás és kötődés közti kapcsolatok
- politológiai irányzat: a közösség bevonásának hajlandóságát és abban való tevékenységét vizsgálандó irányzat
- kozmopolita közösségek vizsgálata

A fent bemutatott elmélet azonban további átformálása és bővítése következményeképpen, mára már a társadalom vizsgálatával foglalkozó kutatók, úgy gondolják, a vizsgálat során, hat olyan alaptényező van, amelynek elengedhetetlen a figyelembevétele (TÓTH-DITRÓI, 2014).

- I. Integráció: Az egyén vertikálisan és horizontálisan történő önbesorolása. Az elégedettség mértékétől függően cselekedeteire egyarán pozitív és negatív irányba is kihathat.
- II. Kötődés: Az egyén és a település közti érzelmi kapcsolat, amely az egyénben keletkezik.
- III. Elégedettség: Az egyén véleménye és érzései a településre jellemző infrastruktúrával (szolgáltatások, lehetőségek) kapcsolatban.
- IV. Kooperáció: Az egyén és a község közti kapcsolat. Fontossága a rendszerváltást követő időszakban hódított teret. Ez a dimenzió az egyén tenni akarását, aktivitását vizsgálja a községben. Miben, milyen formában járul hozzá a település életéhez.
- V. Részvétel: A községben való megnyilvánulások, állásfoglalások, amelyek eredményeként valamilyen cselekvés, esemény valósul meg.
- VI. Perspektíva: A személyes tervek és vélemények dimenziója.

A fent bemutatott dimenziók szoros kapcsolatban állnak egymással. Ebből kifolyólag ezen, bemutatott tényezők alapos vizsgálatának eredményeképpen a társadalom mérhető módon, kvalitatív és kvantitatív módszerrel is értékelhető (TÓTH-DITRÓI, 2014).

2.3. A globalizáció és a vidék, a helyi közösségek fennmaradása a globalizációban

Annak érdekében, hogy ezt a témát megfelelően vizsgálni lehessen fontos, hogy a globalizáció, mint fogalom meghatározásra kerüljön. A globalizáció a kommunikáció felgyorsulásának eredményeképpen létrejövő folyamat. Összeségében annyit jelent, hogy a világ minden országa, valamilyen adott cselekedet vagy folyamat során, kapcsolatban vannak egymással. Vagyis mondhatni, a világ eggyé válását jelenti (INTERNET2).

Az idő előre haladtával a globalizáció hullámai elérték a vidéket is. Egyértelmű állásfoglalást hozni nem lehet azzal kapcsolatban, hogy ez milyen formában és irányban befolyásolta a vidék életét érintő változásokat. Hiszen a vidék csupán csak egy gyűjtőfogalom, amely több települést foglal magába. Minden település másként éli meg és érzékeli a globalizáció hatásait. A globalizáció eredményeképp vidéken az elsősorban mezőgazdasági termelés mellett, megjelentek az iparosodás jelei, a szolgáltatások sokszínűek lettek (CSURGÓ, 2014). A vidék

jelenti a környezetet és a hagyományok megőrzését, amelyek népszerűsítésre és fenntartására több forrásból is anyagi támogatás kerül biztosításra. Ez lehetőséget adott a vidéki turizmus hálózat kialakítására. Azonban ezzel párhuzamosan a vidék és a város között szoros kapcsolat alakult ki és a vidék sokak számára már nem jelent mást, mint egy eszközt, a múltat és a hagyományokra való visszaemlékezéshez. A globalizáció, valamint az urbanizáció hatására egyre gyakoribb lett az országon belüli migráció. Ezen vándorlásos folyamatok motivációja nem más volt, mint egy jobb élet reménye és a jólét megteremtése. A legtöbb vélemény ezzel kapcsolatban megoszlik, vannak olyan állásfoglalások, amelyek azt erősítik, hogy a vidéken való maradással nem lehet megteremteni a jólétet, vannak, akik az ellenkezőt gondolják. Tény, hogy a vidéki térségekben sokkal fejletlenebbek az infrastrukturális tényezők, de a legtöbb esetben minden adott ahhoz, hogy valaki megteremtse magának a jólétet, maximum egy bizonyos mértékben rákényszerül az ember arra, hogy abból a bizonyos komfortzónából kilépjen (KÁPOSZTA et al., 2020).

A globalizációval együtt az életminőség is megváltozott vidéken. Ezt a következő fejezetben szeretném ismertetni.

2.4. A vidék és a kistérségek helyzete Magyarországon

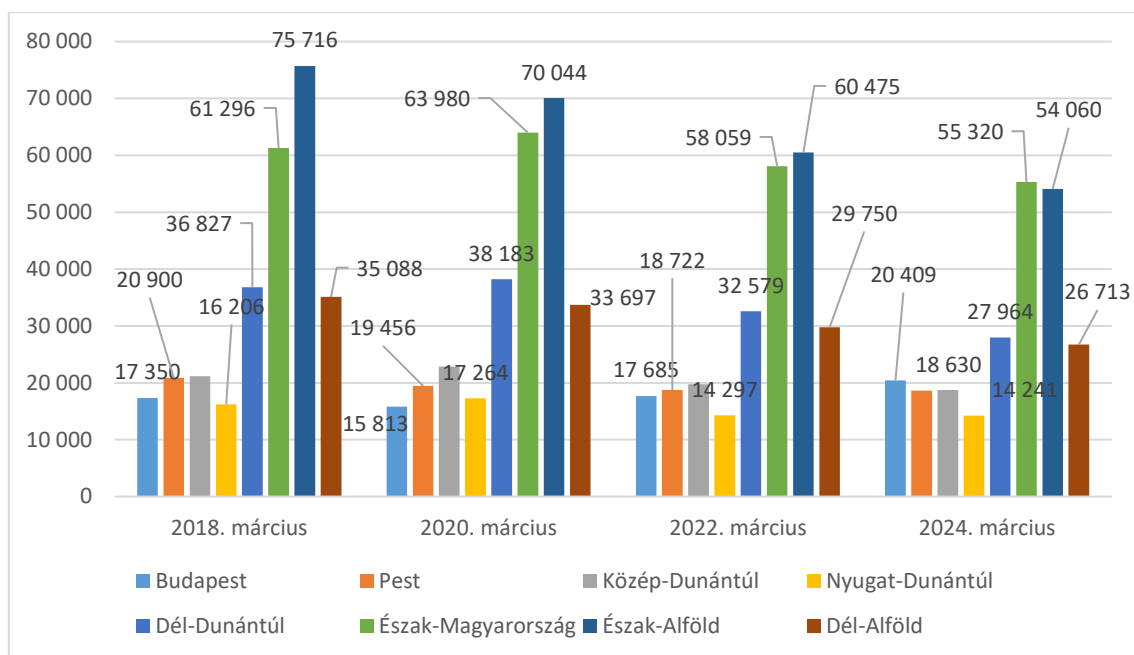
A vidék helyzete jelentősen megváltozott az elmúlt években. Egyre többen hagyják el ezen kistérségeket egy jobb élet reményében. Ennek következményeképpen a vidéki térségek népességszáma lecsökkent. A vidéki lehetőségek csekélyek, jelentősen lecsökkentek, így egyre több család számára okoz problémát a megélhetés, így növekszik a vidéket érintő szegénység mutatója. Ez szoros kapcsolatban áll azzal, hogy a vidéki térségek elsősorban mezőgazdasággal foglalkoznak és jelenleg a mezőgazdaság, mint szektor negatív irányba halad. A terményárak lecsökkentek, míg a termelés egyre költségigényesebb és nehezebb. Mondhatni nincs motiváció a termelésre. A vidék mára már sokkal többek számára csak egy hétvégi házat jelent, vagyis elköltöztek a nagyvárosba, hogy megteremtsék az anyagi biztonságot, és vidékre csak pihenési célból járnak.

1. táblázat: Az elégedettség változása 1-10-es skálán osztályozva (2018-2023)

Megnevezés	Régiók szerint: Közép-Magyarország átlaga	Régiók szerint: Budapest átlaga	Régiók szerint: Pest átlaga	Régiók szerint: Közép-Dunántúl átlaga	Régiók szerint: Nyugat-Dunántúl átlaga	Régiók szerint: Dél-Dunántúl átlaga	Régiók szerint: Észak-Magyarország átlaga	Régiók szerint: Észak-Alföld átlaga	Régiók szerint: Dél-Alföld átlaga
2018									
Összességében mennyire elégedett Ön									
az életével mostanában?	6,6	6,7	6,4	6,8	6,8	6,2	6,1	6,5	6,6
a háztartása anyagi helyzetével?	5,6	5,7	5,3	6,1	6,0	5,5	4,8	5,3	5,6
2020									
Összességében mennyire elégedett Ön									
az életével mostanában?	6,8	6,7	6,9	6,9	6,9	6,6	6,5	6,8	6,7
a háztartása anyagi helyzetével?	5,8	6,0	5,4	5,9	5,8	5,7	5,3	5,7	5,8
2022									
Összességében mennyire elégedett Ön									
az életével mostanában?	7,0	7,0	6,9	7,2	6,8	6,7	6,5	6,8	6,9
a háztartása anyagi helyzetével?	6,1	6,4	5,7	6,3	5,9	5,8	5,5	5,8	5,9
2023									
Összességében mennyire elégedett Ön									
az életével mostanában?	7,2	7,2	7,3	7,5	7,5	7,1	6,9	7,2	7,2
a háztartása anyagi helyzetével?	6,1	6,4	5,6	6,6	6,4	5,8	5,8	6,0	5,9

Forrás: INTERNET3 alapján saját szerkesztés

Az első táblázat alapján az élettel és az anyagi helyzettel való elégedettség került vizsgálatra. Amely alapján elmondható, hogy minden esetben az elégedettség növekedett. Az elégedettség egyébként inkább átlagos, mintsem jó. Alapvetően nincs különbség azon régiók elégedettsége között, amelyek inkább vidéki jellegűek, mint amelyek nem. Ez visszavezethető arra a tényre, amely korábban tárgyalásra került már vagyis, hogy minden ember máshogy éli meg az életét és a lehetőségét. Minden embernek más jelent a jólét és minden egyén más igénnyel rendelkezik.

5.ábra: Az álláskeresők számának alakulása (fő), régiók szerint (2018-2024)

Forrás: INTERNET4 alapján saját szerkesztés

Az ötödik ábra alapján elmondható, hogy az álláskeresők száma az északi régiókban - Észak-Alföld és Észak-Magyarország – a legnagyobb. Dupla annyi, mint az utána következő régióké. A munkakeresők száma az elmúlt években azonban csökkenő vagy stagnáló tendenciát mutat.

A vidékfejlesztési programok fő célpontjai a kistérségek. Ezek helyzetét nem lehet egyértelműen meghatározni, ugyanis több tényező figyelembevétele szükséges ahhoz, hogy egy teljes helyzetképet lehessen létrehozni. Ilyen tényezők a gazdasági helyzet jellemzői, a szociális helyzet, a demográfiai és infrastrukturális helyzet. Sőt mi több, fontos leszögezni, hogy kistérség és kistérség között is jelentős különbségek vannak. De összességben elmondható, hogy gazdaságilag jellemzően az országos átlag alatt helyezkednek el, a munkaerőpiac jelentős nehézségeket okoz. A népességet tekintve több fiatal dönt úgy, hogy elhagyja ezeket a térségeket és a városba vagy külföldre költözik. Ez pedig azt eredményezi, hogy a lakosságra elsősorban az elöregedés lesz a jellemző. Az életszínvonal egyénfüggő, de jellemzően több a hátrányos helyzetű kistérség. Ez a fejletlen infrastruktúrából is ered. Ezen térségek fejlődésében jelentős szerepet képviselnek az Európai Unió által irányított vidékfejlesztési és területfejlesztési eljárások, így ebből fakadóan ez a hátrány várhatóan mérséklődni fog.

2.5. A vidékfejlesztés jövője

Mint ahogy az eddigi éveket is megelőzően a Közös Agrárpolitika célja a fenntartható fejlődés, az erőforrások logikus kihasználása és a lakosság jólétének biztosítása volt, ez a jövőre tekintve sem hozott nagymértékű változást. Azonban a 2023-2027-ban a program által nagyobb hangsúly kerül a vidéki térségekre, városokra, falvakra és az ott élő emberek jólétének és sikerességének megteremtésére. A vidéki gazdaság magasabb szintre történő fejlesztésére és az ott élők életkörülményének vonzóvá tételére törekszik a kormány, úgy, hogy a modern technológiák adta lehetőséget teljes egészében kihasználják. Az említett cél elérésében A „Megújuló vidék, megújuló agrárium” program kardinális szerepet képvisel. A vidék kérdése után, nem mehetünk el az élelmiszertermelés fontossága mellett sem, hiszen máig is célja a KAP intézkedéseinek, hogy hazánk termelő szektora, magas jövedelmezőség mellett, a környezet állapotát fenntartva, esetleg javítva azt, tudjon élelmiszert előállítani, hozzájárulva ezzel az Európai Zöld Megállapodás célkitűzéseivel. (Közös Agrárpolitika 2023-2027 Nemzeti Stratégiai Tervének kivonata – 1.0 Verzió)

A folyamatosan változó körülmények és a fennálló veszélyek tekintetében a KAP számára is kihívást jelent olyan intézkedéseket meghozni, amelyek kedvezőek a gazdálkodók számára is amellet, hogy követelmények betartása megvalósuljon.

Következőkben a 2023-2027-es Agrárpolitika 10 fő célkitűzésre helyezi a hangsúlyt, e célkitűzések az alábbiak:

- A mezőgazdasági üzemek fennmaradását biztosító jövedelem támogatása
- A versenyképesség fokozása
- A mezőgazdasági termelők helyzetének javítása az értékláncon belül
- Hozzájárulás az éghajlatváltozás mérsékléséhez
- A természeti erőforrások hatékony felhasználása
- A biológiai sokféleségek csökkenésének megállítása és visszafordítása
- Generációs megújulás
- Munkahelyek, növekedés és egyenlőség a vidék térségén
- Az élelmiszerekkel és az egészséggel kapcsolatos társadalmi igények kielégítése
- A tudás bővítése és az innováció fokozása

A Közös Agrárpolitikában szereplő intézkedések, a 2023-2027-es időszakra vonatkozóan a vidékfejlesztési támogatások közül a legfontosabb fejlesztési terület az élelmiszeripar. A mezőgazdaságban a termelékenység emelése és a termelés költséghatékonysága helyezkedik el a prioritások első lépcsőfokán. Cél a mezőgazdaság és az élelmiszeripar olyan szintre történő fejlesztése, amely a külső hatásokat és a természeti tényezők által sújtó körülményeket acél biztosan állja, úgy, hogy az erőforrásokat a lehető legkedvezőbb módon használja fel és a legtöbb hozzáadott értéket termelje.

A Stratégiai Terv által a kis- és közepes agrárgazdaságok, ezen felül néhány kiemelt termékpálya (egyaránt állati termékpálya, takarmány előállítás, kertészeti műveletek) támogatása a célzott. A terv kialakítása során hangsúlyossá tették a komplexebb beruházási pályázatokat, így azok pénzügyi, környezeti, beszállítói-felvásárlói és termékpályás egységei nagyobb és precízebb figyelmet fognak kapni. (Közös Agrárpolitika 2023-2027 Nemzeti Stratégiai Tervének kivonata –1.0 Verzió)

3. Anyag és módszertan

Az anyag és módszertan fejezet keretein belül, részletes ismertetőt szeretnék nyújtani az általam elvégzett kutatási módszerről. Erre azért van szükség, hogy az eredmények részhez érve, az olvasó minél jobban megértse azokat az ok-okozati összefüggéseket, amelyeket azért végeztem, hogy a második fejezetben ismertetett feltételezéseim, megválaszolásra kerüljenek.

A kutatásomat egyaránt szekunder és primer forrásokra is alapoztam, annak érdekében, hogy annak szakmaisága a legmegfelelőbb legyen. A szekunder kutatásom során a vidékfejlesztéshez és az azt érintő fogalmakhoz kapcsolódó szakirodalmak és adatbázisok kerültek feldolgozásra. Ezen adatokat és az azokból levont következtetéseimet a „Szakirodalmi áttekintés” részben már közöltem. A saját kutatásom elvégzéséhez azonban primer kutatási módszert alkalmaztam. A különbség a primer és a szekunder eljárás között, hogy míg a szekunder adatok valaki kutatásai által már közlésre és értékelésre kerültek, addig a primer kutatások elsőkézből, magától az írótól származnak. Továbbá, a szekunder kutatás adatai szakcikkekből, adatbázisokból származnak, míg a primer kutatás során kísérletekből, megfigyelésekből és saját esettanulmányból származnak a szükséges adatok.

A primer kutatás során több eljárás típus közül választhatunk, a döntést az alapján érdemes meghozni, hogy melyik az az eszköz, amely minket a legmegfelelőbb eredményhez vezet. Mielőtt ezt megválasztjuk, fontos, hogy feltérképezzük a lehetőségeinket és azokat a kérdéseket, amelyekre választ szeretnénk kapni a vizsgálat végére.

Szaktervezőm érintő primer kutatás során az esettanulmányt, mint vizsgálati eszközt és az interjút választottam.

Az esettanulmány során több, már meglévő eset, dokumentum és eredmény kerül vizsgálat alá. Amely alapján, új információk bevonásával a vizsgáló képes lesz egy új saját vélemény megalkotására. Így az esettanulmány által célom az, hogy a szakirodalmi részben leírtakat a gyakorlatban is alkalmazni tudjam és azok által én magam is képes legyek egy vidéki térség elemzésére.

Az interjú során egy vagy több, általunk választott személlyel készítünk riportot. Az interjú során olyan kérdéseket teszünk fel, amelyek a célunk érdekében fontosak, azonban, ez nem egy

kötött beszélgetés, hiszen, ha az interjú során egyik kérdésből merül fel újabb kérdés, megkérdezhetjük. Nincs kötött rendje, amelyhez ragaszkodnunk kell. Közvetlenebb eljárás, abból a tekintetből, hogy az interjúztatott alanyt van lehetőségünk személyesen is megismerni, illetve, hogy a témához kapcsolódó személyes érzéseit a válaszaihoz kötődő mimikájából és hangszínéből megismerhetjük. Az interjú során több időre van szükség, mint például egy kérdőívre, de sokkal tartalmasabb válaszokat kaphatunk cserébe (BONCZ, 2015).

A vizsgálatot Aszód térségén keresztül szeretném elvégezni. A kutatásom során kívülről-befelé kívánok haladni, vagyis elsősorban Aszódot szeretném bemutatni az általános jellemzők alapján. Majd ezt követően olyan információkat kívánok feltárni, amely lehetővé teszi azt, hogy a térség kvalitatív és kvantitatív oldalról is jellemzésre kerülhessen.

Az interjú során egy általam választott aszódi lakos számára tettem fel kérdéseket. A kérdések körét elsősorban úgy alakítottam ki, hogy az a szakirodalmi részben taglalt, hat dimenzió mindegyikét érintse.

A kérdések ennek tekintetében az alábbiak voltak:

1. Mióta él Ön Aszódon? Miért választotta Aszódot? Ha születése óta él itt, akkor esetleg szülei miért választották ezt a települést?
2. Mennyire figyelhetőek meg Aszódon a vidékfejlesztés jelei? A pályázatok és támogatások eredményei?
3. Mit gondol milyen Aszód társadalmi helyzete?
4. Miben rejlik Ön szerint Aszód sajátossága?
5. Milyen érzései vannak Aszóddal kapcsolatban úgy, mint település és úgy, mint lakóhely egyaránt?
6. Önnek milyen a társadalmi helyzete saját véleménye alapján, kérem viszonyítsa azt az országos és a helyi szinthez egyaránt?
7. Ön mennyire elégedett Aszóddal az infrastruktúrát tekintve? Mindenre van lehetőség, amely szükséges ahhoz, hogy a jóllét biztosításra kerüljön? (munkahely, közlekedés, élelmiszerellátás) Milyen plusz lehetőségek vannak Aszódon, amely fontos vidékfejlesztés céljából (turisztikai látványosság, hagyományőrzés)
8. Ön szerint mennyire fejlett település Aszód a többi településhez mérten? Mi az az egy tényező, amelyen, ha tehetné változtatna Aszóddal kapcsolatban?

9. Ön mennyire vesz részt Aszód közéletében? Mennyire vállal aktív szerepet az ott történő eseményeken? Mennyire áll ki a társadalomért? Mit gondol ő aktívan helyt áll vagy inkább csak visszahúzódik, és "sodródik az árral"?
10. Van-e lehetősége a társadalomnak, hogy beleszóljon Aszód közéletébe, ha igen milyen formában?
11. Milyen a lakóközösség, mennyire aktív, segítőkész?
12. Elköltözne-e valaha Aszódról? Ha igen, melyik másik településre vagy városba? És ha igen akkor milyen indokból?
13. Olyan az élet Aszódon, mint amilyennek Ön anno gondolta, úgy alakul Aszód élete, ahogy ön szeretné, hogy alakuljon és ahogy önnek kedvező?

3.1 Kutatói kérdések

A kutatói kérdések fejezetben azokat, a bennem felmerülő kérdéseket szeretném ismertetni, amelyekre a dolgozatom saját vizsgálati rész végéhez érvén választ szeretnék kapni.

A vidékfejlesztési folyamatoknak valóban akkora hatása van, mint amekkora jelentőséget adnak neki?

A hétköznapi ember mit érez a vidékfejlesztés folyamatából?

A jólét és a lakóhelyünk összefüggésben van egymással? Ha igen, milyen formában?

A rendszerváltást követően az egyén önálló cselekedete és véleménye a közéletben sokkal fontosabb lett, mint korábban. Hogy gondolják ezt az egyének, ennek következményeképpen mennyire mernek és akarnak aktívan szerepet vállalni ebben?

Aszód térség esetében van-e valamilyen hatása annak, hogy a térség Pest vármegyéhez közel helyezkedik el, tehát befolyásol-e, valamint a földrajzi elhelyezkedés?

Aszód mennyire jól használja ki a lehetőségeit?

Milyen formában figyelhető meg Aszódon a vidékfejlesztés jelei?

4. Saját vizsgálat eredményei

A saját vizsgálati eredményeim tekintetében, azon eljárás részletes ismertetését és folyamatát, eredményét szeretném bemutatni, amelyet az „Anyag és módszertan” részben már ismertettem. Valamint, ezen rész által szeretném, hogy az általam, korábban feltett kérdésekre választ kapjak.

4.1. Aszód helyi közössége, társadalma

Aszód, egy a Közép-Magyarországi régióban, Pest vármegyében található település. A Gödöllői-dombság keleti részén fekszik. Aszód elhelyezkedését a 6. ábra szemlélteti. Jelenlegi polgármestere, Dr. Pénzes Tiborc Szabolcs (INTERNET7).

6.ábra: Aszód elhelyezkedése Pest vármegyében

Forrás: INTERNET5

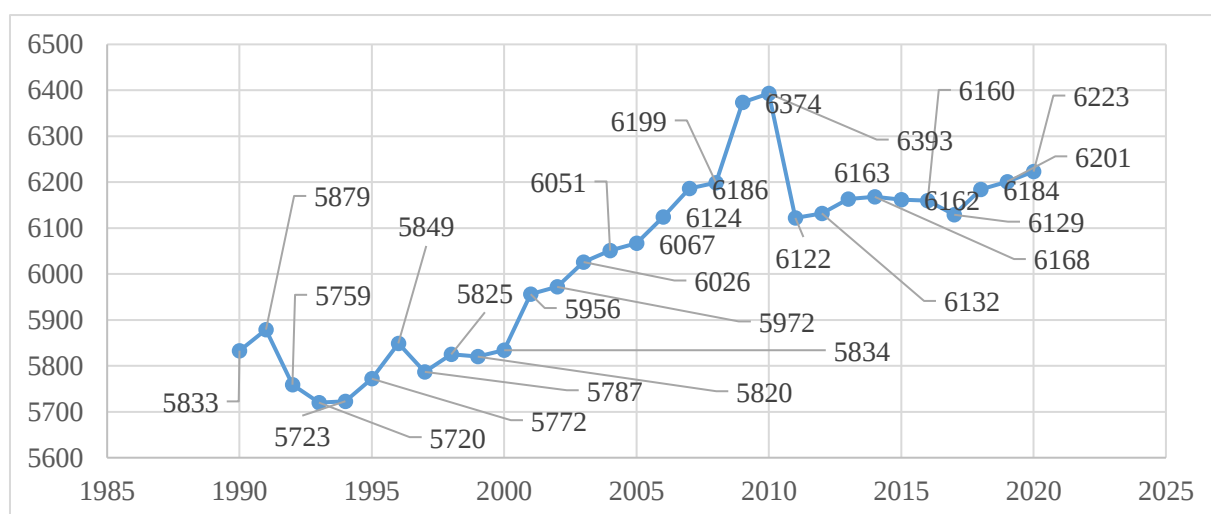
Területét tekintve 70 km². Amely megközelítése egyszerű, már a múlt századi időkben is igazán felkapott volt, hiszen elhelyezkedéséből adódóan közlekedési csomópontnak számít. Könnyen megközelíthető Budapestről, Gödöllőről és Hatvanról. Aszód vonzáskörzete és területének lehatárolása a 7. ábrán látható (INTERNET7).

7.ábra: Aszód területe

Forrás: INTERNET6

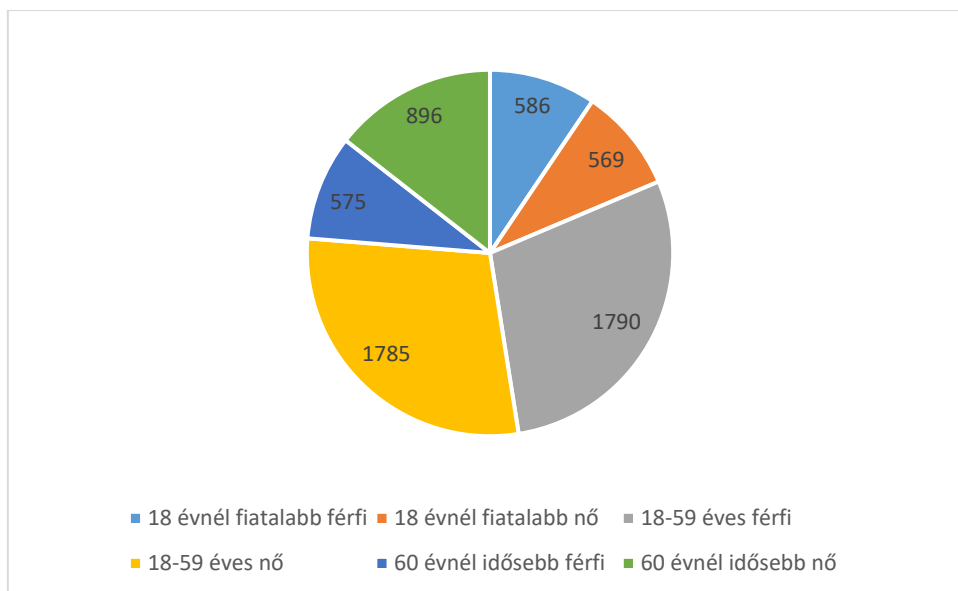
Aszód lakossága 2023-ban összesen 6116 fő volt- A korábbi évekre jellemző népességváltozás az alábbi, 8. ábrán figyelhető meg.

8.ábra: Aszód lakosságának változása 1990 és 2020 között (fő)

Forrás: (GORDOS, 2022) alapján saját szerkesztés

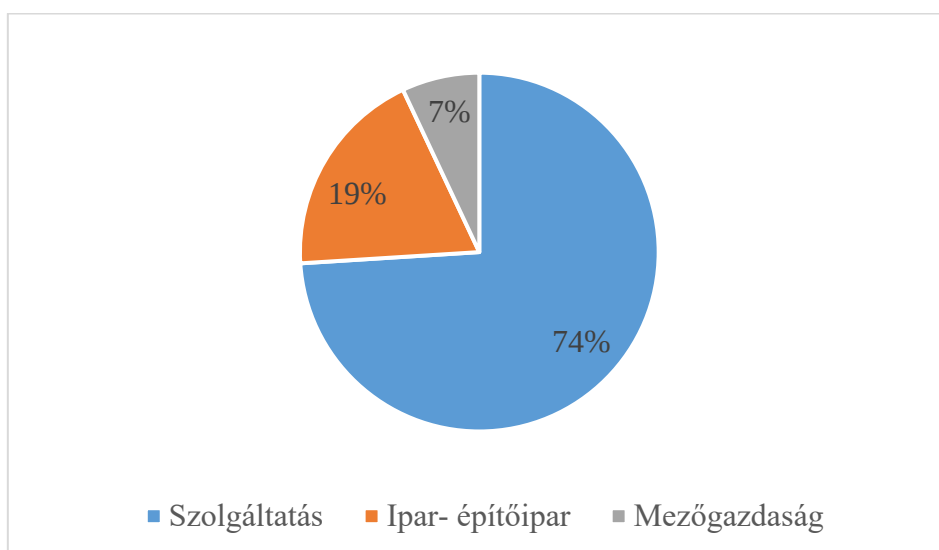
Elmondható, hogy Aszód lakónépessége az elmúlt 10-14 évben átlagosan 6162 fő volt. A 2022-es népszámlálás alapján a településen élők több mint 91%-a vallotta magát magyarnak a maradék 9% pedig más, roma, német, román, szlovák, szerb és ukrán nemzetiségűnek. A vallás tekintetében a római katolikus vallási forma a legelterjedtebb az aszódi térségben.

9. ábra: Aszód lakosságának korcsoportonként történő megoszlása 2019-be (fő)

Forrás: (GORDOS, 2022) alapján saját szerkesztés

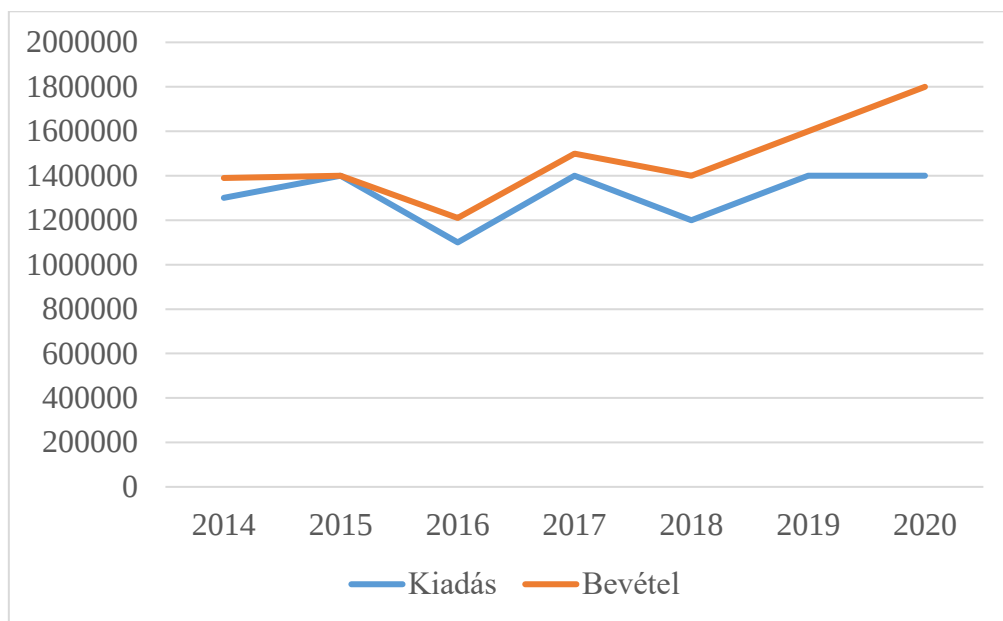
A lakónépesség összetétele 2019-ben, a fent látható, 9. ábrán jól látható. A legtöbben a 18-59 éves korosztályhoz tartozó nők és férfiak vannak. Az ennél idősebb vagy fiatalabb korcsoportok jellemzően azonos szintet érnek el.

10. ábra: Aszód vállalkozásainak aránya szektoronként, 2014

Forrás: (GORDOS, 2022) alapján saját szerkesztés

Aszód gazdaságát tekintve számos kis és nagyvállalat választotta ezen települést székhelyéül, amely nagyban hozzájárul a gazdaság fejlődéséhez. A vállalatok között egyaránt megtalálhatók szolgáltatók, termelők és kereskedők is. A mezőgazdaság is, habár kis százalékban, de még előfordul. Ez látható a 10. ábrán. Aszód önkormányzatának bevételei és kiadásai az alábbi módon alakultak.

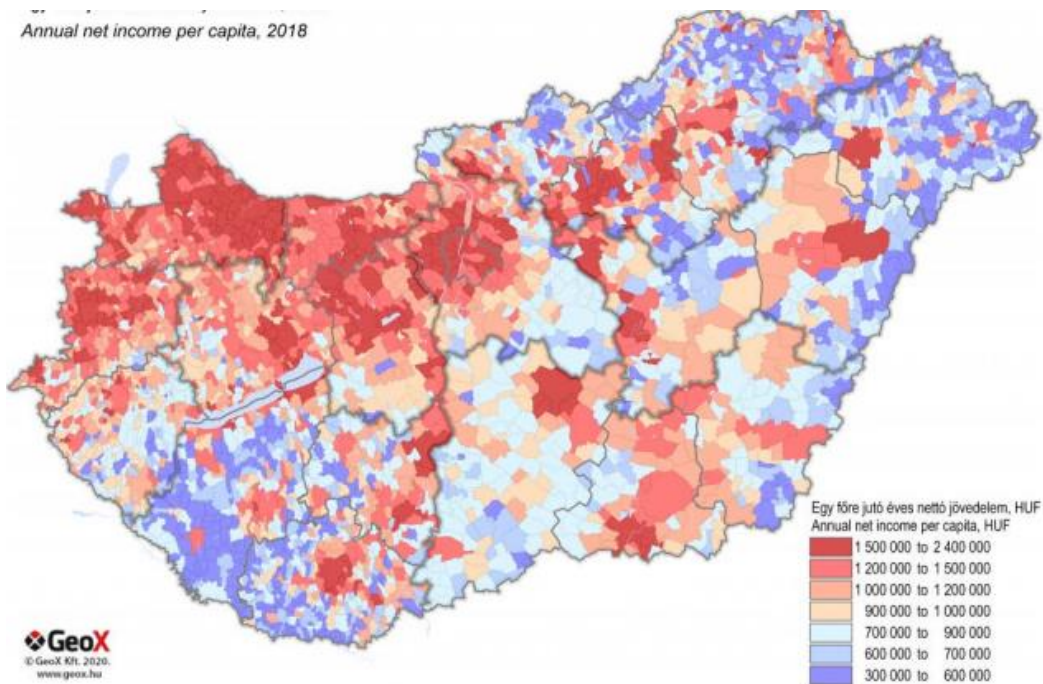

11. ábra: Aszód önkormányzatának bevételei és kiadásai 2014-2020 között (ezer Forint)

Forrás: (GORDOS, 2022) alapján saját szerkesztés

A 11. ábrán jól szemléltethető, hogy Aszód önkormányzatának bevétele minden évben magasabb volt, mint a kiadása, tehát ez az jelenti, hogy a pozitív a költségvetése a térségnek.

Aszódon az életminőség az országos átlag szintjén van. Ez megmutatkozik a települési vásárlóerőben is. Ezt a 12. ábra megfelelően szemlélteti.

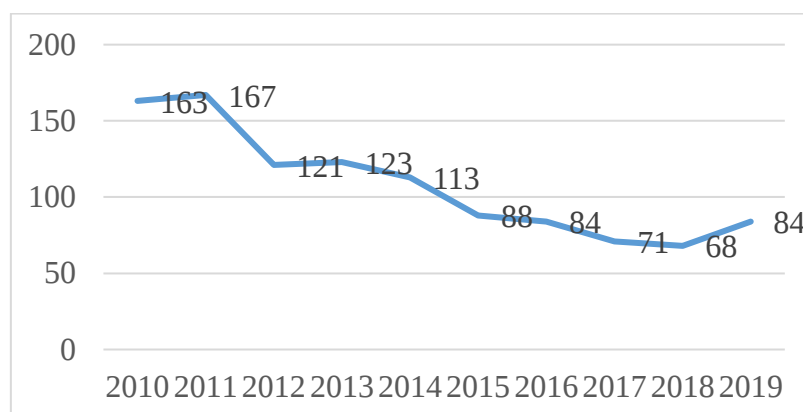

12. ábra: Magyarországra jellemző egy főre eső nettó jövedelem, 2018-ben

Forrás: (GORDOS, 2022)

A 12. ábrán jól látható, hogy az egy főre jutó nettó jövedelem alakulása a főváros körüli térségekben a legmagasabbak. Itt az egy főre eső nettó jövedelem 1 500 000 Forint és 2 400 000 Forint közé esett 2018-ban. Ez alapján elmondható, hogy Aszódra is ez jellemző, hiszen ez egy, a Budapest vonzáskörzetében elhelyezkedő települések közül.

A foglalkoztatási és a munkanélküliségi rátára jellemző arányok kifejezetten kedvezőek. Az álláskeresők száma lecsökkent, amelyből arra lehet következtetni, hogy sokkal több ember számára biztosított a munka és a megélhetés.

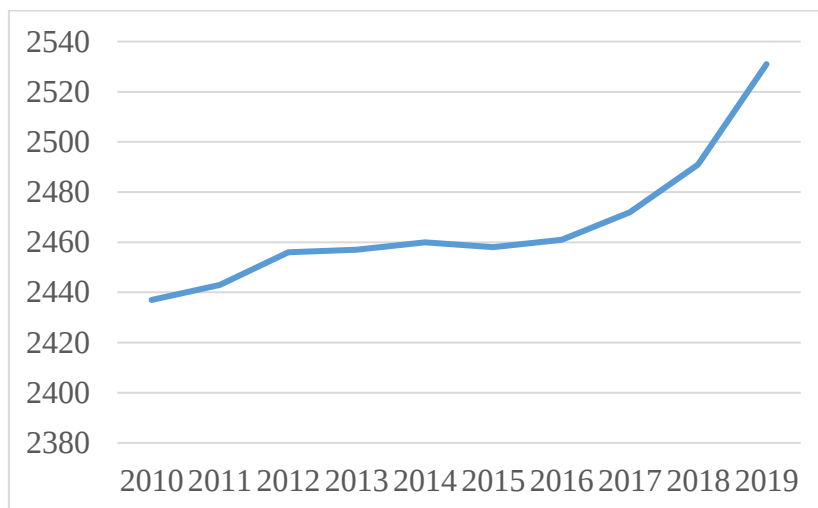

13. ábra: Aszód regisztrált munkanélküliek száma 2010-2019 között (fő)

Forrás: (GORDOS, 2022) alapján saját szerkesztés

A 13. ábrán számszerűsítésre kerülnek a munkanélkülieket jellemző adatváltozások. Ez alapján is jól megfigyelhető, hogy a 2010-es adatokhoz képest a 2019-ben regisztrált munkanélküliek száma a felére csökkent.

A szociális támogatásban részesülők, az ellátásra szoruló aránya szintén lecsökkent. A lakhatási lehetőségek folyamatosan növekvő tendenciát mutatnak, a település önkormányzata kiemelt prioritással tekint ezen kérdésre. Ez látható a 14. ábrán.

14. ábra: Lakásállomány változása 2010-2019 között (db)

Forrás: (GORDOS, 2022) alapján saját szerkesztés

Az egészségügyi ellátások kedvezőek. A rászoruló számára biztosított segítségnyújtási lehetőségek sokszínűek.

Az infrastruktúra megfelelő, a település rendelkezik minden olyan adottsággal, ami szükséges ahhoz, hogy a lakosság teljes életet tudjon élni. A település könnyen megközelíthető, egyaránt vonattal, busszal és autóval is. Megfelelő orvosi és gyógyászati ellátottsággal rendelkezik. A gyermekek számára lehetőséget biztosítanak a bölcsődébe, óvodába és egyaránt az iskolába járásra is. A gyerekek számára különböző sportolási és szabadidős tevékenységre van lehetőség a településen belül. A fiatal korosztály számára pedig változatos rendezvények kerülnek megszervezésre. A munkaképesek számára pedig megélhetési lehetőséget biztosít a térség. A közműhálózat fejlett, így a lakosságot erről az oldalról sem éri semmiféle hátrány. Rendelkezik megfelelő bolttal, postával, rendőrséggel, amely szintén megkönnyíti az ott élők életét. A kulturális élet is fejlett, hiszen könyvtárak és múzeumok várják az érdeklődőket (INTERNET7).

Aszód turizmusát tekintve fejlettnak mondható. Az oda látogatók szabadon választhatnak a különböző programok és látványosságok közül. Aszód látnivalói közé tartozik a Podmaniczky-kastély, a Podmaniczky-Széchenyi-kastély, az Unikornisos kapu, a Hősi emlékmű, a Városháza, a volt Korona Szálloda, a Schossberger-sírkápolna és a Petőfi Közérdekű Muzeális Gyűjtemény. Petőfi Sándor diákéveit Aszódon töltötte, ezért is tulajdonítanak neki kiemelt szerepet. Mindezekon felül Aszód vendéglátó egységeiben is bővelkedik (INTERNET7).

A településfejlesztés egy tervszerű tevékenység, amely eredményeként maga a fejlődés a végtermék. Fontos, hogy ez a fejlődés oly módon valósuljon meg, hogy a lakosság életminőségében negatív változás ne legyen (BARTA,2014). Aszód településfejlesztését tekintve érdemes elsősorban a Pest Megyei Terület-Fejlesztési program vizsgálata, ugyanis ennek keretei között szerepet kap az általam vizsgált térség is, a földrajzi elhelyezkedéséből adódóan. A 2021-2027 közötti településfejlesztési stratégiában kiemelt figyelmet kap Aszód, a főbb célok mellett, olyan terv is szerepel, amely figyelmet fordít, a fejlődésben elmaradottabb térségek fejlesztésére egyaránt gazdasági és társadalmi oldalról is. Azért van szükség ezt prioritásba venni, mert ez a térség jelentősen elmaradottabb a térségben található, többi térségtől. Így ezeket fontos, hogy más megközelítésből vizsgálják és segítsék. A térségben jellemzően sokkal magasabb a mezőgazdaság aránya, mint az iparé és a kereskedelemé. A népsűrűség pedig jóval alacsonyabb. A településfejlesztési terv alapján az elmaradottabb, hét Pest vármegyei térség, amelyek közé Aszód is sorolható, célzott, helyi forrásokból új lehetőséget kap a fejlődésre. A program keretei között ez a második legfontosabb prioritású terv, amely neve: „Szolidáris Pest megye: a megye társadalmi-gazdasági lemaradásban lévő térségeinek (Szobi, Aszódi, Dabasi, Ceglédi, Nagykáta, Nagykőrösi és Ráckevei járásainak komplex fejlesztése)” (Pest Megyei Területfejlesztési Nonprofit Kft, 2021)

Ezen intézkedések mellett pedig természetesen helyt kapnak azon, kisebb mértékű programjai, amely közvetlenül a térséget, Aszódot célozzák meg. Úgy mint, a Fenntartható Mobilitás Terv, Integrált Települési Vízgazdálkodási Terv, Fenntartható Energia és Klíma Terv, Kerékpárforgalmi Hálózati Terv (INTERNET8).

Ezen felül Aszódon aktívan működik Területfejlesztési osztály, ahol szakképzett emberek foglalkoznak Aszód területfejlesztésével (INTERNET7).

4.2. Aszód egy lakos szemével

Az interjú során törekedtem arra, hogy a kérdéseket úgy tegyem fel, hogy az a települést minden oldalról valamelyest érintse. Az interjúhoz választott egyén, születésétől fogva itt él. A településhez való kötődése nagymértékben alapszik ezen, hiszen itt nőtt fel, itt élte le már az életének a felét. Sőt mi több, a szülei is itt éltek. Ezért már gyermekkorától fogva egy olyan fajta neveltetésben részesült, ami erősítette benne Aszód szeretetét, a biztonságot és az otthon érzését. Ezért is, amikor azt kérdeztem tőle, hogy milyen érzéseket vált ki belőle Aszód, egyaránt, mint lakóhely és település a válasz pozitív volt.

Családjával szeret itt élni, azonban úgy gondolja, hogy úgy, mint település, Aszód számos fejlesztésre szorulna. Véleménye szerint ezt nagyban befolyásolja a megválasztott területi vezetés. Az ígéretek nem teljesültek be, és ezen kívül több olyan, már meglévő probléma van, amely az itt élők mindennapjait igazán megnehezítik. Ennek ellenére ő még mindig képes benne meglátni a szépet és a jót.

Úgy gondolja a település sajátossága elsősorban a látnivalókban, a kirándulási lehetőségekben rejlik, valamint abban, hogy annak ellenére, hogy elmaradottabb járás központ, mégis mindent el tud intézni. Tehát mondhatni, valamelyest fejlett az infrastruktúra.

Ahogy azt már a korábbi részekben a statisztikai adatok is mutatták, Aszód társadalmi helyzete eléggé vegyes. Nem mondható rá egyértelműen az, hogy csak gazdagok sem azt, hogy csak hátrányos helyzetűek, elmaradottak élnek itt. Sőt, a lakosság minimális százaléka él átlagon alul tehát, a jólét minden családban valamilyen formában megfigyelhető.

Az önértékelése és önbecslése alapján a saját társadalmi helyzetét jónak gondolja. Ami számára abban rejlik, hogy van bejelentett munkahelye, autója, saját háza és a családja számára mindent tud biztosítani, ami ahhoz kell, hogy teljes életet tudjanak élni. Mégis úgy gondolja, nincs lehetősége kitörni itt, vagyis, hogy önerőből ezek biztosítására nem lenne lehetősége. De tisztában van a lehetőségeivel és a helyzetével és ezek alapján alakítja cselekedeteit.

Véleménye szerint itt is megfigyelhető az urbanizáció okozta, országon belüli migráció, de akadnak olyan családok is, akik inkább ide költöznek, egy nyugodtabb mégis a nagyvároshoz közeli élet reményében.

Amikor arról kérdeztem, hogy ő elhagyná-e Aszódot, azt a választ kaptam, hogy Magyarországon belül nem szeretne máshol letelepülni. Maximum más, külföldi országba terveznének családjával költözni, de azt sem véglegesen. Sokkal inkább a kalandvágy és a fejlődési vágy miatt.

Az általam elvégzett interjú által azt is megtudhattam, hogy Aszód infrastruktúrája fejlettnak bizonyosodik. Minden megtalálható amire szükség van. Az óvodák és iskolák jók, a gyerekek szeretik a közösséget. A térségből Budapest könnyen és gyorsan megközelíthető, amely a munkavállalás tekintetében jelentősen kedvező az álláskeresők szempontjából.

A turisztikai oldal szintén fejlett, több látványossággal bővelkedik, amely már felsorolásra került, illetve a programok is sokszínűek, ami szintén pozitívan hat a lakóközösségre. Ezeket figyelembe véve az általam választott interjú alany szerint, Aszód térsége fejlett a többi térséghez képest is.

Természetesen vannak olyan tényezők, amelyek fejlesztésre szorulnak, és jó lennének annak érdekében, hogy a közösség még elégedettebb legyen az itt töltött éveivel.

Ha már a közösség, a lakosság, kifejezett figyelmet fordítottam arra is, hogy az interjúm során tegyek fel olyan kérdéseket, amelyek azt vizsgálják, hogy a társadalomnak milyen kapcsolata van a közélettel. Elmondása szerint a lakóközösség aktivitása megoszlik. Vannak törtető, akik minden rendezvényen részt vesznek és minden lehetőséget megragadnak arra, hogy beleszóljanak a település életének alakulásába. De e mellett természetesen akadnak olyanok, akik ettől távol állnak úgy, mint ahogy az általam választott egyén is, vagy csak panaszkodnak, de azt érdemleges tett nem követi azt. A legtöbbjük általában idő hiányában szenvednek, ezért maradnak ki minden ilyen eseményből. Ami érthető, hiszen aki reggeltől estig dolgozik, családjá van és otthon is munka várja, neki nehéz prioritásba helyezni azt, hogy még a közösségi életben is részt vegyenek. Továbbá, többen úgy gondolják, hogy nincs jelentősége annak, hogy felszólalnak-e vagy sem, mert változás nem fog történni, hiszen senkinek nincs akkora befolyása, hogy képes legyen a változásra, még annak ellenére sem, hogy a vezetőség és az önkormányzat tagjai lehetőséget biztosítanak arra, hogy mindenki elmondja a saját véleményét.

Végezetül pedig a vidékfejlesztés kérdéseit érintettem. Arra voltam kíváncsi, hogy egy hétköznapi ember mennyire érzékeli és tapasztalja a vidékfejlesztés jeleit. Aszód tekintetében

azt tudhattam meg, hogy a négy évvel ezelőtti polgármester váltás jelentős reményeket jelentett a lakosság számára, azonban ezek az ígéreték nem teljesültek be. Véleménye szerint Aszód elsősorban azért marad ki ezekből, a célzott támogatásokból mert nem mondható egyértelműen vidéki térségnek. Budapest agglomerációjához tartozik, így sem földrajzilag, sem pedig a jólétet jellemző mutatók alapján sem mondható szegénynek a többi, tipikusan vidéki térséggel szemben. Összeségében egyébként, az interjúztatott alanyom úgy gondolja, az elképzeléseihez és terveihez mérten sokkal jobban alakul az élete Aszódon. Ezt egyaránt a közélet és a magánélet tekintetében is így gondolja. De véleményem szerint ezt elsősorban alanyom, a magánéletében bekövetkező pozitív változások alakulása végett értékeli úgy, hogy a közélet is pozitívan változott.

4.3. Kutatói kérdések válaszok

- A vidékfejlesztési folyamatoknak valóban akkora hatása van, mint amekkora jelentőséget adnak neki? *Úgy gondolom, ha jó a projekt, és egy hasznos cél érdekében történik a beruházás, elengedhetetlen a vidékfejlesztés. Azonban, attól a perctől kezdve, hogy felesleges, plusz, úgynevezett kötelező beruházások valósulnak meg a támogatásból, a cél értelmét veszti.*
- A hétköznapi ember mit érez a vidékfejlesztés folyamatából? *Sajnos nem sokat. Maximum a végeredményt látja, és érzékeli. Úgy gondolom ez mindenképp egy fejlesztésre szoruló pontja a vidékfejlesztésnek.*
- A jólét és a lakóhelyünk összefüggésben van egymással? Ha igen, milyen formában? *Igen, szoros kapcsolatban állnak egymással, de a jólétre az egyén saját maga is hatással van, hiszen ez nem minden esetben egy kívülről érkező dolog. De természetesen, az ember jólétéhez nagyban hozzájárul az, ha olyan helyen él, ahol nem mindennapos probléma a nélkülözés és a mélyszegénység.*
- A rendszerváltást követően az egyén önálló cselekedete és véleménye a közéletben sokkal fontosabb lett, mint korábban. Hogy gondolják ezt az egyének, ennek következményeképpen mennyire mernek és akarnak aktívan szerepet vállalni ebben? *Valóban nagyobb befolyással bír a lakosság. Azonban a legtöbb esetben ez elveszíti*

jelentőségét. Az emberek nem mernek és feleslegesnek tartják a szólásszabadság lehetőségét a másik ember véleménye miatt.

- *Aszód térség esetében van-e valamilyen hatása annak, hogy a térség Pest vármegyéhez közel helyezkedik el, tehát befolyásol-e, valamint a földrajzi elhelyezkedés? Egyértelműen befolyással van a térségre a Pest vármegyei közelség.*
- *Aszód mennyire jól használja ki a lehetőségeit? Átlagos szinten. Vannak olyan pontok, amelyek fejlesztésre szorulnak a térség életében. De nyilván, nem lehet mindent tökéletesen csinálni.*
- *Milyen formában figyelhető meg Aszódon a vidékfejlesztés jelei? Elsősorban a folyamatos fejlődéseken, beruházásokon. Sajnos a lakosság jóléte megoszló, nem került arányosításra.*

4.4. Következtetések és javaslatok

Úgy gondolom a saját kutatási rész végéhez érve a bevezetésben és a kutatói kérdésekben ismertetett, általam feltett kérdésekre megfelelő és kielégítő válaszokat kaptam. Saját véleményem szerint ez a kutatás abból a tekintetből is kedvező volt számomra, hiszen soha eddig, ilyen pontossággal nem került megvizsgálásra általam Aszód térsége. Ez abból a szempontból is fontos, mert jómagam, aszódi lakosként, teljesen más szemszögből tudok a településre tekinteni.

Ez a kutatás számomra egyértelművé tette a vidékfejlesztés célját és eszközeit. Így azokat már nem csak elméleti de gyakorlati oldalról is képes vagyok értelmezni.

Összeségében a kutatásom által megállapítható, hogy Aszód térsége az elmúlt években jelentős fejlődésen ment keresztül. Lakossága gyarapodik, még annak ellenére is, hogy többen elhagyják a térséget. A gazdasági helyzete folyamatosan javul.

Aszód tevékenységeket tekintve nem mondható egyértelműen vidéki térségnek, hiszen nem tekinthető a mezőgazdaság a település fő szektorának. Aszód a főváros vonzáskörzetében elhelyezkedő települések közül mégis hátrányos helyzetűnek tekinthető, így több cél is annak

fejlesztésére irányul. Ennek ellenére egyébként fejlett az infrastruktúrája, a lakosságnak számos lehetősége van, valamint minden biztosítva van számukra annak érdekében, hogy teljes életet tudjanak élni.

Aszód a többi, kifejezetten vidéki jellegű térséggel szemben számottevően fejlettebb és korszerűbb. Ez valószínű annak is az eredménye, hogy a főváros hatása alá tartozik. Így nagyobb figyelem összpontosul rá, nem csak, mint vidék, illetve sokkal több lehetőség áll rendelkezésére a fejlődés végett.

Az interjú által megállapításomra került az, hogy a lakóhelyhez való ragaszkodást jelentősen befolyásolják az emlékek és a gyermekkori kötődés. Tehát sok esetben az ember inkább lemond egy jobb életről, mintsem feladja azt az életet, amelyhez számára fontos emlékek kötik. Mondhatni, az emlékek megszépítenek mindent.

Aszód, a lakosság elmondása alapján is egy élhető térség, az, hogy nincs lehetőség a fejlődésre az pedig országosan kihívást jelent. Úgy vélem, hogy a lakosság annak ellenére, hogy lehetősége lenne beleszólni a közéletben, próbál távol maradni, és nem alakulnak ki szoros, a lakóközösséget összekovácsoló kapcsolatok. Így a település életét sokkal nehezebb felvirágoztatni, hiszen hiányzik a közösségi erő, ami előre lendítené azt. A vidékfejlesztés jelei többé-kevésbé jutnak el a lakosság számára. A mai társadalom, jelentős része elégedetlen a területet érintő fejlesztésekkel, azonban ennek ellenére kevés a motiváció arra, hogy közös erővel fejlődést reprezentáljanak.

A saját kutatásom eredményeként a javaslataim által, mindenképp azt a területet szeretném megcélózni, amelyet mi magunk, hétköznapi emberek is képesek vagyunk, lennénk véghez vinni.

Javasolnám, hogy:

- A települések lakosai számára minél több olyan intézkedés valósuljon meg, ahol a saját véleményüket, mindenféle nézeteltérés nélkül képesek legyenek hangoztatni.
- Azt, hogy a települések élete az által tudjon fejlődni, hogy az emberek akarnak és képesek együtt dolgozni egy közös cél érdekében.
- Minél több oldalról kellene megismertetni a lakossággal Aszódot. A saját példából kifolyólag fontos, hogy a térség gazdasági és egyéb, hivatalos oldalról is megismerésre

kerüljön. Ez annak érdekében lenne fontos, hogy a lakosság láthassa az ok-okozati összefüggéseket.

- Fontos lenne felmérni, az egyéni szinten való igényeket annak érdekében, hogy a változás olyan irányú legyen, hogy annak valóban legyen értelme. Hiszen ki más ismerné jobban a települést, mint az ott élő lakosság.

Buzdítanék mindenkit ilyen projektek megalkotására. Hiszem azt, hogy a közösség ereje csodákra képes, hiszen így sokkal könnyebb kiállni egy álláspont mellett, egy elérni kívánt cél mellett. Továbbá, hogy Aszód esetében, amennyire lehet a település saját értékei kerüljenek felvirágoztatásra, annak érdekében, hogy a térség egyaránt vonzó legyen turisztikai célból is és lakhatási célból is.

5. Összefoglalás

Célom a szakdolgozatom által az volt, hogy a vidékfejlesztést teljes mértékben képes legyek elsajátítani egyaránt gyakorlati és elméleti oldalról is. Ennek következményeképpen a dolgozatom által törekedtem olyan kutatási eszközöket, módszereket választani, amelyek nagyrészen hozzájárultak ehhez, így a kezdeti célom elértem.

A vidékfejlesztés már a rendszerváltás óta egy felerősödő probléma, amelyet több ponton keresztül törekednek mérsékelni. Azonban a folyamatosan fejlődő és gyarapódó világban ez napról napra egyre nehezebb. Hiszen ahhoz, hogy ez megvalósuljon olyan körülmények kialakítása szükséges, amelyben az emberek képesek egyaránt társadalmilag, erkölcsileg érzelmileg és értelmileg is fejlődni. Így a vidékfejlesztés egy többirányú rendszer, amely több szerteágazó, de mégis egymással alá, mellé vagy fölrendeltségi állapotban lévő tényezőt céloz meg. Ez így elsőre elég bonyolultnak hangzik ezért is fontos az, hogy a vidékfejlesztési soha ne egy oldalról kerüljön megvizsgálásra és meghatározásra.

A vidékfejlesztés meghatározásakor elsődleges szempont magának a vidéknek a lehatárolása. Ez történhet több nézetből is, az ott élők megélhetése alapján, környezeti tényezők alapján vagy esetleges demográfiai mutatók alapján. Ennek függvényében beszélhetünk vidéki és vidéki jellegű térségekről. Magyarországon jelentős mennyiségű az ilyen térség.

A térségeket elsősorban közösségek alkotják. Azonban az ember élete során több közösségben is részt vesz, vehet. Ezek kerültek taglalásra az általam elvégzett elemzés által is. Vannak olyan közösségek, amelyekre az embernek befolyása van és vannak olyanok, amelyekre nincs. De egy biztos, az ember mindig tartozik egy vagy egyszerre több közösséghez is.

Ezt követően bemutatásra került a vidékfejlesztés is. Mit jelent ez valójában. A szakirodalmi rész által csak elméleti síkon kerül taglalásra, a saját kutatási rész által tértem ki rá gyakorlati megközelítésből.

A vidékfejlesztés szoros kapcsolatban áll az Európai Unióval és az ott hozott intézkedésekkel, valamint a Közös Agrárpolitika rendszerével. Ennek célja időszakokra kerül meghatározásra, nagyjából azonosak, minimális változtatással az igényekhez mérten. A vidékfejlesztés

kapcsolatban áll a mezőgazdasággal, így vannak olyan célok, amelyek a két csoport céljaként kerültek meghozásra.

A vidékfejlesztés tekintetében fontos, hogy a költségvetése a Közös Agrárpolitika második pilléréből ered, és fontos szót ejteni a LEADER-ről is. Hiszen a vidékfejlesztésben ez kifejezetten nagy szerepet vállal.

Abból kifolyólag, hogy a vidékfejlesztés kapcsolatban áll a jólét fogalmával is, fontosnak tartottam, hogy ez is taglalásra kerüljön. Hiszen a lakóhelyünk szoros kapcsolatban áll a jólétünkkel és a lehetőségeinkkel. Ezért is fontos, hogy mindenki számára biztosítva legyen ez az alap igény, amely azt teszi lehetővé, hogy mindenki egyenlő eséllyel induljon a mindennapjainak és az életének. Természetesen a jólét nem egy egyértelműen meghatározható fogalom. Egyaránt lehet elemezni szubjektív és objektív nézetből is, amelyre én a szakirodalmi áttekintésemben sort is kerítettem.

A jóllétből kifolyólag elemzésre kerültek a helyi társadalom szociológiai elméletei is. Ez azért fontos, hiszen itt kerülnek elemzésre a lakóhely és az egyén személyes érzései és véleményei. Vagyis az egyén és a lakóhelye közti kapcsolat vizsgálata ezen a ponton valósul meg. Ezt szintén több szempont és tudomány alapján lehet és kell is megvizsgálni, annak érdekében, hogy valóban átfogó képet kapjunk arról, hogy milyen egy adott település. Majd ezt követően, a válaszok alapján ezek összesen hat pontba sorolhatóak: integráció, kötődés, kooperáció, elégedettség, perspektíva, részvétel.

A vidékre folyamatosan hatást gyakorol a globalizáció. Sajnos ez nem minden esetben vezet pozitív eredményhez, hiszen ez nagyban hozzájárul a vidéki térségek elhagyásához és az országon belüli migrációhoz. Ennek következményeképpen a vidéki térségek jelentősége és szerepe teljesen megváltozott a korábbiakhoz mérten.

Végezetül pedig, a vidéki térségek demográfiai elemzésére került sor, a saját kutatás megkezdése előtt. Ezekből az eredményekből arra tudtam következtetni, hogy a vidéki térségek jelentősen elmaradottabbak, mint a városi térségek. Azonban ez nem jelentette azt egyértelműen, hogy ennek ellenére az itt élők ne lennének elégedettek a saját életükkel. Sőt, az elégedettségi mutatók hasonlóan alakultak. Tehát itt is látszik az, hogy a jólét sokkal inkább egy belső eredetű dolog, mintsem külső.

Ezekhez kapcsolódóan végeztem el a primer kutatásom, amely célja az volt, hogy ezeket a fő pontokat gyakorlati oldalról is meg tudjam vizsgálni, valamint, hogy az általam már ismertetett hat dimenzió is alkalmazásba kerüljön, és így tudjak egy megfelelő képet alkotni Aszód térségéről.

Tehát összeségében azt mondanám, hogy a vidékfejlesztés elengedhetetlen a változáshoz és egy jobb életminőség megteremtéséhez. De nem mehetünk el szó nélkül a mellett, hogy a jólét az egy belülről fakadó dolog. Vagyis, élhetünk mi egy egyszerű viskóban vagy egy luxus palotában, ha nem vagyunk elégedettek az életünkkel, nem mondhatjuk, hogy jólétben élünk a szó minden értelmében. Sokkal nagyobb jelentőséget szükséges fordítani a vidékfejlesztés egyéni szinten való megvalósítására és a közösség erejének bevonására.

Bízom abban, hogy az elkövetkezendő években a vidékfejlesztés megreformálásra kerül és egy olyan úgy program kerül megalkotásra, amely által a jövő nemzedékének értéket leszünk képesek teremtetni.

Irodalom jegyzék:

1. Barta, A. (2014). Településfejlesztés, infrastruktúra-fejlesztés.
2. Boncz, I. (2015). *Kutatásmódszertani alapismeretek*. Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Kar. ISBN 978-963-642-826-6
3. Boros, B. (2001): Keljfeljancsi: a tetejére állott a világ. A Falu. XIV. évf. 2. sz. 16. o.
4. Böhm, A. (2002): Helyi társadalom, önkormányzatok, településfejlesztés. Agroinform Kiadóház, Budapest.
5. Csurgó, B. (2013): Vidéken lakni és vidéken élni: A városból vidékre költözők hatása a vidék átalakulására. Argumentum: MTA TTK Szociológiai Intézet, Budapest
6. Csurgó, B. (2014). A vidék nosztalgiaja. Kulturális örökség, turizmus- és közösség-szervezés három észak-alföldi kistérségben. *Socio.Hu Társadalomtudományi Szemle*, 4(2), 1–20.
7. Diener E. (1984). Subjective Well-being, *Physiological Bulletin*, Volume 95. Issue 3., pp. 542-575
8. Egri Z. - Kőszegi I. R. (2020). Vidékfejlesztés jegyzet. ISBN 978-615-5817-36-6
9. Emmons R. A. (1986). Personal Striving: An Approach to Personality and Well-being, *Journal of Personality and Social Psychology*, Volume 51. Issue 5., pp. 1058-1068.
10. Fekete É. (1998). Bevezetés az alulról vezérelt (bottom up) vidékfejlesztés elméletébe és módszertanába. Kereskedelmi és Gazdasági Főiskola, Szolnok
11. Font E. (1999): A vidék gondja globális vagy lokális kérdés? In: Vidékfejlesztés, vidékpolitika. Szerk.: Pócs Gy., Agroinform Kiadóház, Budapest, 7-18 o.
12. Gordos T. (2022): Aszód város fenntartható városfejlesztési stratégia. Megalapozó munkarész. Helyzetfeltárás és helyzetértékelés.
13. Káposzta J. – Némediné K. K. – Urbánné M. M. – Borbás P. D. (2020): A vidékfejlesztés térbeli változásainak összefüggései. *Studia – Mundi – Economica*. Vol 7. No. 4. DOI: 10.18531/Studia.Mundi.2020.07.04.60-71
14. Kerekes S. (2007). A környezetgazdaságtan alapjai.
15. Közös Agrárpolitika 2023-2027 Nemzeti Stratégiai Tervének kivonata – 2023HU06AFSP001 – 1.0 Verzió
16. Kulcsár L. (2020). Vidékfejlesztés Magyarországon: mérföldkövek egy göröngyös úton. *Tér és Társadalom* 34. évf., 4. szám. DOI: <https://doi.org/10.17649/TET.34.4.3325>
17. Magda R. - Marselek S. (2010). Vidékgazdaságtan I. – A vidékfejlesztés gazdasági folyamatai.

18. Nemzeti Agrárgazdasági Kamara (2023). A Közös Agrárpolitika 2023-2027. ISBN: 978-615-6564-09-2 <https://www.nak.hu/kiadvanyok/kiadvanyok/7003-kozos-agrarpolitika-2023-2027/file>
19. Oláh J. (2003). A nagykovácsi statisztikai körzet településeinek fejlődési lehetőségei a vidékfejlesztés keretében. Debreceni Egyetem Agrártudományi Centrum Agrárgazdasági és Vidékfejlesztési Kar Munkatudományi Tanszék, Doktori (PhD) értekezés, 178. o.
20. Pál L. (1984): Kísérlet a helyi társadalom „dimenzióinak” a megragadására. In: Böhm A. – Pál L. (szerk.): Helyi társadalom II. Régiók, kistájak. MSZMP KB. Társadalomtudományi Intézete, Budapest. pp. 10-20.
21. Pest Megyei Területfejlesztési Nonprofit Kft. (2021): Pest Megyei Területfejlesztési Program. Társadalmi egyeztetési anyag.
22. Sörös A. (2013). Az egészségturizmus hatása az életminőségre Hajdúszoboszlón.
23. Tóth P. – Ditrói Z. (2014): A helyi társadalom dimenziói. In: Csizmadia Z. – Tóth P. (szerk.) (2014): A helyi társadalom és intézményrendszer Győrben. Universitas-Győr Nonprofit Kft., Győr. pp. 75-99.
24. Veenhoven, R. (1993). Happiness in Nations, Risbo, Rotterdam.
25. Vercseg I. (2016): Mi a közösség? Parola, A közösségi fejlesztőmunka folyóirata 4.sz.
26. Wytrzens, H. K. (1994): Agrarplanung. Böhlau Verlag, Wien, Köln. Weimar

Internetes források:

INTERNET1: <https://greendex.hu/videk/>

Letöltés ideje: 2024.05.20.

INTERNET2: <https://zanza.tv/fogalom/globalizacio-globalis-vilag>

Letöltés ideje: 2024.05.20.

INTERNET3: https://www.ksh.hu/stadat_files/ele/hu/ele0021.html

Letöltés ideje: 2024.05.20.

INTERNET4: https://www.ksh.hu/stadat_files/mun/hu/mun0172.html

Letöltés ideje: 2024.05.20.

INTERNET5:

https://hu.wikipedia.org/wiki/Sablon:Poz%C3%ADci%C3%B3s_t%C3%A9rk%C3%A9p_Pest_megye

Letöltés ideje: 2024.05.20.

INTERNET6: <https://aszod.hu/wp-site/wp-content/uploads/2017/07/terkep-300x206.jpg>

Letöltés ideje: 2024.05.20.

INTERNET7: <https://aszod.hu/>

Letöltés ideje: 2024.05.20.

Melléklet:

Ábrák:

1. ábra: Magyarország megoszlása vidéki térségek és nem vidéki térségek szerint
7.oldal
2. ábra: A vidékfejlesztés célja 9. oldal
3. ábra: A jóllét szubjektív megközelítése 12. oldal
4. ábra: A jóllét objektív megközelítése 13. oldal
5. ábra: Az álláskeresők számának alakulása (fő), régiók szerint (2018-2024) 18.oldal
6. ábra: Aszód elhelyezkedése Pest vármegyében 24. oldal
7. ábra: Aszód területe 25. oldal
8. ábra: Aszód lakosságának változása 1990 és 2020 között (fő) 25. oldal
9. ábra: Aszód lakosságának korcsoportonként történő megoszlása 2019-be (fő) 26. oldal
10. ábra: Aszód vállalkozásainak aránya szektoronként, 2014 26.oldal
11. ábra: Aszód önkormányzatának bevételei és kiadásai 2014-2020 között (ezer Forint)
27. oldal
12. ábra: Magyarországra jellemző egy főre eső nettó jövedelem, 2018-ben 28. oldal
13. ábra: Aszód regisztrált munkanélküliek száma 2010-2019 között (fő) 28. oldal
14. ábra: Lakásállomány változása 2010-2019 között (db) 29. oldal

Táblázat:

1. táblázat: Az elégedettség változása 1-10-es skálán osztályozva (2018-2023) 17.
oldal

Interjú kérdés válaszok

1. Mióta él Ön Aszódon? Miért választotta Aszódot? Ha születése óta él itt, akkor esetleg szülei miért választották ezt a települést?

Születésemtől kezdve itt élek. Szüleim is itt éltek, édesanyám itt tanított Általános Iskolában, édesapám pedig itt volt hivatásos katona volt az aszódi laktanyában.

2. Mennyire figyelhetők meg Aszódon a vidékfejlesztés jelei? A pályázatok és támogatások eredményei?

4 éve lett új polgármesterünk, aki nagy reményekkel és ígéretekkel érkezett, de mára nem sok maradt ebből. Aszód kis város Pest megyében. A támogatások elkerülnek mert inkább a vidéki, szegényebb megyéket támogatják. Vannak fejlesztések, de nagyon lassú ütemben haladnak.

3. Mit gondol milyen Aszód társadalmi helyzete?

Vegyes. A település az Aszódi Járás központja, rengeteg településről jönnek ide, és sokan költöznek ki Budapestről is a gyors fővárosi bejárás lehetősége miatt. M3 autópályán 20 perc. Kb 6200 lakos van, ennek kis százaléka él átlag alatt.

4. Miben rejlik Ön szerint Aszód sajátossága?

Aszódi járás központja, minden ügét lehet itt intézni. 2 Általános Iskola, 2 Gimnázium, Kormányablak, Coop, Lidl, Penny vásárolni vágyóknak. Petőfi itt élt, a róla elnevezett Múzeum éppen felújítás alatt van, Podmaniczky kastély, és a környékbeli erdők kiváló kiránduló helyek.

5. Milyen érzései vannak Aszóddal kapcsolatban úgy, mint település és úgy, mint lakóhely egyaránt?

Szeretünk itt élni, a 3 fiam is itt nő fel, a legnagyobb ide jár Evangélikus Gimnáziumba, ami két utcára van tőlünk. Kertvárosi részen élünk, tudunk sokat sétálni, és a gyerekek tudnak a kertben játszani. Mint település azért érzünk gondokat, a városban parkolási lehetőség szinte

semmi, ha baleset miatt terelés van a M3 autópályán, a város elesik. A választási ígértek itt is kútba fulladnak, mint országszerte.

6. Önnek milyen a társadalmi helyzete saját véleménye alapján, kérem viszonyítsa azt az országos és a helyi szinthez egyaránt?

Azt gondolom jól élünk. Multi cégnél dolgozom, van normális bejelentett bérem, céges autónk is meg saját is, el tudunk menni nyaralni minden évben, és ami kell meg tudjuk venni a gyerekeknek, azt gondolom már ez is nagy szó. Viszont hatalmas ugrási lehetőségem nincs, hitelből van a ház, a kocsis is, nem tudnék ettől feljebb ugrani. Országosan is azt gondolom az átlaghoz tartozom, vannak tölem rosszabb helyzetben élők, de sokan, akik pedig sokkal jobban élnek. Itt úgy nőnek a 100+ milliós házak, mint a gomba, mindenhol 2-3 autó, egzotikus nyaralások stb.

7. Ön mennyire elégedett Aszóddal az infrastruktúrát tekintve? Mindenre van lehetőség, amely szükséges ahhoz, hogy a jóllét biztosításra kerüljön? (munkahely, közlekedés, élelmiszerellátás) Milyen plusz lehetőségek vannak Aszódón, amely fontos vidékfejlesztés céljából (turisztikai látványosság, hagyományőrzés)

Minden elérhető, amit szeretnénk, nagyobb boltok is (Coop, Lidl) de kisebbek is mint hentes, városi piac, pizzázó hamburgerező stb. Minden élelmiszer elérhető, ruhákat inkább internetről rendelünk már. Jók az Óvodák és Iskolák, munkahely miatt bejárni pestre nem sok idő. A gond a parkolás hiánya, és a egy főút ami átvisz a városon könnyen bedugul. Amiért járnak ide, Petőfi Múzeum, Podmaniczky Kastély, Templomok, főtér. Sok programot szerveznek a városvezetők ünnepnapokon. Pl. 3 napos fesztivál augusztus 20-án, különböző gyerekprogramok, koncertek.

8. Ön szerint mennyire fejlett település Aszód a többi településhez mérten? Mi az az egy tényező, amelyen, ha tehetné változtatna Aszóddal kapcsolatban?

A környékbeli településekhez képest jól áll, amin talán lehetne egy Közösségi ház fiataloknak, vagy egy műfüves sportpálya.

9. Ön mennyire vesz részt Aszód közéletében? Mennyire vállal aktív szerepet az ott történő eseményeken? Mennyire áll ki a társadalomért? Mit gondol ő aktívan helyt áll vagy inkább csak visszahúzódik, és "sodródik az árral"?

Őszintén nem igazán. A három gyerek, napi 10 óra munka mellett szinte alig van időm bármire. Amikor pedig van azt szeretem saját magamra fordítani valami sporttal, illetve családi programokkal. Nincs időm se energiám belefolyni a város életébe. Egyszer voltam egy lakossági gyűlésen, de olyan primitív vitába torkollott, ott mondtam nekem ennyi elég volt.

10. Van-e lehetősége a társadalomnak, hogy beleszóljon Aszód közéletébe, ha igen milyen formában?

Néha vannak ilyen gyűlések, ahol előre feltett kérdésekre válaszol a polgármester, de mindig lesz valaki, aki úgy érzi az ő lakórésze elhanyagolt. Van lakótelep, újtelep, a központi városrész, Jónásfalvai rész, nehéz mindenhol egységesen haladni, ezért sokan érzik nem ér semmit a javaslatuk, pedig lehet csak éppen nem az volt fontos.

11. Milyen a lakóközösség, mennyire aktív, segítőkész?

Vannak, akik aktívan részt vesznek különböző megmozdulásokon, feleségem is szokott járni néha vasárnapi iskolába gyerekekkel foglalkozni. De a nagy rész sajnos csak a facebook-on okos, és bátor. Ha tenni kell valamit akkor nem ér rá.

12. Elköltözne-e valaha Aszódról? Ha igen, melyik másik településre vagy városba? És ha igen akkor milyen indokból?

Gondolkoztunk már ezen, de MO-n belül nem igazán, ha elköltözünk az külföldre lesz 2-3 évre. Oda is mert jó kaland lehet, és gyerekek angol tanulása miatt.

13. Olyan az élet Aszódon, mint amilyennek Ön anno gondolta, úgy alakul Aszód élete, ahogy én szeretné, hogy alakuljon és ahogy önnek kedvező?

Még jobban is alakul, panelben nőttem fel a lakótelepen, és azt is gondoltam ott halok meg. De szerencsénk volt, és egy szép kertváros részen, csendes utcában tudtunk új családi hába költözni. Itt élünk 5 éve, folyamatosan szépítgetjük, kertészkedünk.

NYILATKOZAT

a szakdolgozat nyilvános hozzáféréséről és eredetiségéről

A hallgató neve: Tóth Tamás
A Hallgató Neptun kódja: AHV3JB
A dolgozat címe: A vidéki társadalom helyzete Magyarországon, a vidék szerepének felértékelődése és ennek háttere
A megjelenés éve: 2024
A konzulens intézetének neve: Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem
A konzulens tanszékének a neve: Vidék- és Területfejlesztési Tanszék

Kijelentem, hogy az általam benyújtott szakdolgozat egyéni, eredeti jellegű, saját szellemi alkotásom. Azon részeket, melyeket más szerzők munkájából vettem át, egyértelműen megjelöltem, és az irodalomjegyzékben szerepeltettem.

Ha a fenti nyilatkozattal valótlan állítottam, tudomásul veszem, hogy a záróvizsga-bizottság a záróvizsgából kizár és a záróvizsgát csak új dolgozat készítése után tehetek.

A leadott dolgozat, mely PDF dokumentum, szerkesztését nem, megtekintését és nyomtatását engedélyezem.

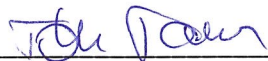
Tudomásul veszem, hogy az általam készített dolgozatra, mint szellemi alkotás felhasználására, hasznosítására a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem mindenkor szellemi tulajdon-kezelési szabályzatában megfogalmazottak érvényesek.

Tudomásul veszem, hogy dolgozatom elektronikus változata feltöltésre kerül a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem MATER Hallgatói Dolgozatok repozitóriumba. Tudomásul veszem, hogy a megvédett és

- nem titkosított dolgozat a védést követően
- titkosításra engedélyezett dolgozat a benyújtásától számított 5 év eltelte után

nyilvánosan elérhető és kereshető lesz az Egyetem MATER Hallgatói Dolgozatok repozitóriumban.

Kelt: 2024. év 09. hó 04. nap

Hallgató aláírása

NYILATKOZAT

Tóth Tamás (hallgató Neptun azonosítója: AHV3JB) konzulenseként nyilatkozom arról, hogy a szakdolgozatot áttekintettem, a hallgatót az irodalmi források korrekt kezelésének követelményeiről, jogi és etikai szabályairól tájékoztattam.

A záródolgozatot/szakdolgozatot/diplomadolgozatot/portfóliót a záróvizsgán történő védésre javaslom / nem javaslom¹.

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem^{*2}

Kelt: 2024. év 09. hó 04. nap

belső konzulens

¹ A megfelelő aláhúzendó.

² A megfelelő aláhúzendó.